

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Logistično inženirstvo
Modul: Cestni promet

USPOSABLJANJE UČITELJEV VOŽNJE MOTORNIH VOZIL B-KATEGORIJE

Mentor: mag. Branko Lotrič
Lektor: Ivan Ceganec

Kandidatka: Alenka Lapornik

Ljubljana, april 2014

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju mag. Branku Lotriču za vso pomoč in podporo pri pisanju diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi lektorju Ivanu Cepancu, ki je moje diplomsko delo jezikovno in slovnično pregledal.

IZJAVA

»Študentka Alenka Lapornik izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Branka Lotriča.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Usposabljanje učitelja vožnje motornih vozil je pomemben dejavnik za pridobitev dobrega učitelja vožnje. Le-ta mora obvladati področje učenja vožnje, mora biti sposoben podajati znanje kandidatom, ki jih poučuje, obvladati samo področje učenja, mora biti seznanjen z odgovornostjo tega poklica. Prav tako mora učitelj vožnje poznati dejavnike tveganja v prometu in tako poseči v varnost in varne vožnje kandidata.

KLJUČNE BESEDE

- učitelj vožnje
- varnost
- usposobljenost
- motorno vozilo

ABSTRACT

Training teacher driving of motor vehicles is an important factor in order to obtain a good teacher. A good teacher must master drive area of learning, his ability to deliver knowledge, taught by candidates to have mastered only the area of learning that is aware of the responsibility of this profession. The instructor must know the risk factors and so go on the safety and safe driving.

KEYWORDS

- Teacher drive
- Security
- Qualification
- Motor vehicle

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	OPREDELITEV PROBLEMA.....	1
1.2	NAMEN IN CILJ DELA	1
1.3	PREDVIDENE METODE	1
1.4	PREDVIDENE PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE PRI OBRAVNAVANJU PROBLEMA	2
1.4.1	Predpostavke naloge	2
1.4.2	Omejitve pri obravnavanju problema.....	2
2	USPOSABLJANJE UČITELJA VOŽNJE	3
2.1	CILJ USPOSABLJANJA	3
2.2	POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM IN DOKONČANJE USPOSABLJANJA ZA UČITELJA VOŽNJE MOTORNIH VOZIL.....	4
2.3	TRAJANJE USPOSABLJANJA	5
2.4	ZAHTEVANO ZNANJE, SPRETNOSTI, NALOGE ZA PRIDOBITEV LICENCE UČITELJA VOŽNJE B. KATEGORIJE.....	6
2.5	PRAKTIČNO PREVERJANJE	33
2.6	PODALJŠANJE DOVOLJENJA ZA UČITELJA VOŽNJE – LICENCA.....	33
2.7	ODVZEM DOVOLJENJA.....	33
3	POUČEVANJE KANDIDATOV	34
3.1	TEORETIČNI DEL	34
3.2	PRAKTIČNI DEL	34
4	RAZISKAVA	35
4.1	ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UČITELJE VOŽNJE MOTORNIH VOZIL	35
4.2	ANKETNI VPRAŠALNIK ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL	43
4.3	ANKETNI VPRAŠALNIK ZA KANDIDATE ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL.....	47
5	PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE PROGRAMA USPOSABLJANJA UČITELJA VOŽNJE B-KATEGORIJE	51
6	ZAKLJUČEK	52
7	LITERATURA IN VIRI	54
	PRILOGE	55
	KAZALO TABEL.....	55
	KRATICE IN AKRONIMI.....	55

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Del odgovornosti za varnost v cestnem prometu nosijo učitelji vožnje, kjer je od njih odvisna kakovost oziroma kvaliteta vožnje kandidata.

Dober učitelj mora dobro poznati dejavnike tveganja v cestnem prometu in poseči v varnost in varno vožnjo kandidata za vozniško dovoljenje, obvladati mora področje samega učenja kandidata v vozilu in v prometu, da pravilno in pravočasno reagira na situacijo, če se zgodi, in da kandidata čimbolj pripravi na varno vožnjo, da kandidat razmišlja vedno pesimistično in da pazi na vse udeležence v prometu in si le tako zagotovi varnost, ki pa je danes še kako pomembna.

Zavedati se moramo, da kandidati, dokler se ne začnejo izobraževati v šoli vožnje za motorna vozila, nimajo potrebnih znanj in izkušenj.

1.2 NAMEN IN CILJ DELA

Namen: prikazati celoten postopek, kako priti do licence za učitelja vožnje. Koliko učnih ur obsega program usposabljanja učitelja vožnje. Poiskati možne izboljšave v procesu usposabljanja kandidatov za voznike B-kategorije.

Cilj: poiskati konkretne predloge rešitve za opažene pomanjkljivosti pri šolah vožnje in pogojih učiteljev vožnje.

1.3 PREDVIDENE METODE

- Metoda deskripcije – opisovanje
- Anketiranje
- Zbiranje podatkov
- Obdelava podatkov
- Analiza
- Predstavitev
- Ocenjevanje (izjav, podatkov, stanja ...)

1.4 PREDVIDENE PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE PRI OBRAVNAVANJU PROBLEMA

1.4.1 Predpostavke naloge

Ker iz opisa problematike poučevanja naloga predpostavlja, da:

- učitelji vožnje poučujejo kandidate za voznike le na območju in po cestah, kjer potekajo izpitne vožnje;
- učitelji vožnje poučujejo kandidate le tiste spretnosti, znanj in veščin, ki jih je pričakovati pri preverjanju na vozniškem izpitu;
- usposabljanje kandidatov za voznike B-kategorije in preizkušanje na vozniškem izpitu ne da rezultatov, ki bi zagotovili usposobljenost voznika takoj po opravljenem vozniškem izpitu, za samostojno udeležbo v cestnem prometu, v vseh okoliščinah.

1.4.2 Omejitve pri obravnavanju problema

Naloga obravnava stanje le v Ljubljani, ne pa tudi v ostalih izpitnih centrih. Obravnava se nanaša le na voznike B-kategorije. Pri zbiranju in obdelavi podatkov gre za ustne izjave, ki jih štejemo kot resnične.

2 USPOSABLJANJE UČITELJA VOŽNJE

Za usposabljanje učitelja vožnje motornih vozil je bilo veliko sprememb in dopolnil v zakonu in pravilniku.

V nadaljevanju bomo predstavili kar pravilnik o programu usposabljanja za učitelja vožnje, ki je bil objavljen in zapisan v Uradnem listu RS št.109/2010, kjer je opisan način preverjanja znanja in usposobljenost kandidata za učitelja vožnje, kjer velja redno obnavljanje in dopolnjevanje znanja učiteljev vožnje motornih vozil.

2.1 CILJ USPOSABLJANJA

Udeleženci programa usposabljanja za učitelja vožnje:

- se spoznajo in pri svojem delu znajo učinkovito uporabljati oziroma upoštevati posamezne določbe s področja cestnoprometne zakonodaje in ustreznih podzakonskih predpisov,
- se usposobijo, da bodo kandidate za voznike motornih vozil navajali na dosledno ravnanje v skladu s cestnoprometnimi predpisi in etičnimi načeli varne vožnje,
- se spoznajo in se zavedajo trenutnih prometno varnostnih razmer v Republiki Sloveniji,
- obvladajo strokovno izrazoslovje na področju cestnega prometa,
- se spoznajo delovanje različnih motornih vozil in funkcije posameznih delov do take mere, da bodo svoja spoznanja sposobni prenašati na kandidate,
- znajo kandidatom za voznike motornih vozil pojasniti posamezne situacije, ki terjajo primerno ukrepanje (odprava napake) oziroma skrb za vzdrževanje vozil,
- znajo kako, če bi bilo treba, odpraviti manjše tehnične napake oziroma okvare na vozilu,
- zelo dobro obvladajo vožnjo motornega vozila tiste kategorije, za katero želijo postati učitelj,
- se seznanijo s pomembnejšimi ratificiranimi mednarodnimi konvencijami na področju cestnega prometa in specifičnimi prometnimi predpisi v državah članicah Evropske unije,

- obvladajo temeljna spoznanja s področja pedagogike, andragogike, didaktike, metodike poučevanja in psihologije,
- dobro obvladajo pisno in ustno komuniciranje v slovenskem jeziku in
- se usposobijo za pravilno vodenje evidenc in dokumentacije, ki jo zahteva delo učitelja oziroma dejavnost šole vožnje.

2.2 POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM IN DOKONČANJE USPOSABLJANJA ZA UČITELJA VOŽNJE MOTORNIH VOZIL

Dovoljenje za vklučitev v program za učitelja vožnje določene kategorije lahko pridobi oseba, ki:

- je dopolnila starost najmanj 24 let;
- ima najmanj srednjo strokovno ali srednjo izobrazbo in je uspešno končala program usposabljanja za učitelja vožnje ustrezne kategorije motornih vozil;
- ima veljavno vozniško dovoljenje ustrezne kategorije najmanj pet let;
- v evidenci kazenskih točk nima vpisanih več kot pet kazenskih točk;
- v zadnjih treh letih ni bila pravnomočno obsojena ali ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje zoper življenje in telo, spolno nedotakljivost ali ogrožanja javnega prometa ali za kaznivo dejanje nasilništva;
- ni bila pravnomočno kaznovana za dva in več hujših prekrškov zoper javni red in mir z elementi nasilja;
- ji v zadnjih dveh letih ni:
 - bil izrečen varnostni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja;
 - bilo izrečeno prenehanje veljavnosti vozniškega dovoljenja oziroma prepoved uporabe vozniškega dovoljenja zaradi vožnje pod vplivom alkohola ali vožnje pod vplivom prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ali zaradi odklonitve preizkusa z ustreznimi sredstvi, napravami ali strokovnega pregleda zaradi preveritve, ali ima v organizmu alkohol, ali odklonitve preizkusa z napravo ali sredstvom za hitro ugotavljanje prisotnosti prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi ali zaradi odklonitve strokovnega pregleda;
 - bila izrečena prepoved vožnje motornega vozila določene vrste ali kategorije zaradi vožnje pod vplivom alkohola.

Za dokončanje usposabljanja po tem programu mora kandidat za učitelja vožnje opraviti preizkus, ki obsega:

a) strokovno teoretični del:

- pisni preizkus (test) iz strokovno teoretičnega znanja,

- izdelava pisne priprave za izvedbo učne ure praktične vožnje in
- ustni zagovor;

b) praktični del:

- prikaz samostojne vožnje motornega vozila tiste kategorije, za katero želi kandidat postati učitelj,
- izvedba praktične vožnje (v funkciji učitelja) s kandidatom za voznika motornega vozila iste kategorije in
- ustni zagovor.

2.3 TRAJANJE USPOSABLJANJA

Usposabljanje po tem programu traja 228 pedagoških ur (pedagoška ura traja 45 min, ura vožnje pa 50 min) in obsega naslednje tematske sklope po programu usposabljanja za učitelja vožnje:

- TEORETIČNI DEL

tematski sklopi	število ur
predpisi o varnosti cestnega prometa z načeli varne vožnje in nevarnosti, ki nastanejo zaradi dejanj v prometu, ki niso v skladu s cestnoprometnimi predpisi	54 ur
osnove psihologije z načeli etike in filozofije vožnje v cestnem prometu	42 ur
osnove teorije pouka – didaktika	36 ur
poznavanje motornih vozil in cest	36 ur
vožnja motornega vozila	6 ur (obvezni minimum)
osnove komuniciranja v slovenskem jeziku	18 ur

- praktični del

tematski sklopi	število ur
zgradba in izvedba učne ure vožnje motornega vozila – praktično poučevanje	36 ur

2.4 ZAHTEVANO ZNANJE, SPRETNOSTI, NALOGE ZA PRIDOBITEV LICENCE UČITELJA VOŽNJE B. KATEGORIJE

dela in naloge	znanja in spretnosti	naloge za dokazovanje usposobljenosti
<ul style="list-style-type: none"> - seznanitev z vrsto (kategorijo) in tipom vozila - proučitev navodil za upravljanje z vozilom - seznanitev s tehničnimi karakteristikami vozila - uvajanje v vožnjo in dodatno usposabljanje iz tehnike vožnje motornega vozila 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna vozilo in osnovno opremo motornega vozila določene kategorije - pozna naprave za upravljanje z vozilom in razume njihovo delovanje - pozna in razlikuje med osnovno in dodatno opremo motornega vozila - pozna namembnost in zmogljivosti motornih vozil - temeljito obvlada program praktičnega dela usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, še posebej za vozila tiste kategorije, za katero želi postati učitelj vožnje 	<ul style="list-style-type: none"> - kandidat za učitelja vožnje dokaže, da odlično obvlada tehniko vožnje motornega vozila tiste kategorije, za katero želi postati učitelj vožnje - dokaže, da je z vozilom sposoben izvesti vsaj polurno samostojno vožnjo, pri čemer mora obvladati tipične elemente tehnike vožnje, kot jih določa program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil - pozna razvrstitev motornih vozil v kategorije - zna naštetih oziroma razvrstiti motorna vozila po namenu v okviru iste kategorije
<ul style="list-style-type: none"> - kontrola brezhibnosti delovanja vozila pred vsako praktično vožnjo; kontrola mehanizmov za upravljanje, zaviranje itd. - pregled pravilne namestitve oznak na vozilu, ki je namenjeno poučevanju 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna načelno zgradbo cestnega motornega vozila - pozna namembnost in zmogljivost motornih vozil - pozna bistvene sestavne dele cestnih motornih vozil različnih kategorij - razlikuje vozila po masi in dimenzijah - pozna in razlikuje med osnovno in dodatno opremo motornega vozila 	<ul style="list-style-type: none"> - zna v grobem opisati zgodovinski razvoj avtomobilizma - opiše osnovne elemente zgradbe vsakega motornega vozila - našteje relativno mirujoče in gibljive dele (motornega) vozila - zna razložiti zgradbo vozil z vidika njihove namembnosti

<p>praktične vožnje s kandidati za voznike (napis šola vožnje L, L-tablice ...)</p>		<ul style="list-style-type: none"> - pozna razvrstitev motornih vozil v kategorije - pojasni različne definicije za maso vozil - opiše razvrstitev motornih vozil po masi in delovni prostornini - zna naštetiti in opisati značilnosti specialnih motornih vozil v okviru iste kategorije
<ul style="list-style-type: none"> - skrb za brezhibno delovanje avtomobilskega motorja; odpravljanje morebitnih manjših okvar ali nepravilnosti v delovanju 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna različne vrste pogonskih motorjev, njihove bistvene sestavne dele in princip delovanja motorjev: - štiritaktni motor - dvotaktni motor - rotacijski motor - sestavni deli motorjev - karakteristike motorjev - motor, vzrok za onesnaževanje okolja (hrup, izpušni plini) - oprema za dovod goriva - oprema za hlajenje in za mazanje - električna oprema motorja 	<ul style="list-style-type: none"> - zna razložiti prednosti in slabosti različnih vrst motorjev - opiše delovanje štiritaktnega motorja - opiše delovanje dvotaktnega motorja - opiše delovanje motorja z rotirajočim »batom« - našteje tipične karakteristike pogonskih zgorevalnih motorjev - zna prepoznati nepravilnosti v delovanju posamezne opreme in predlagati ukrepe - razloži različne vzroke, zaradi katerih ni mogoče zagnati motorja vozila - našteje in opiše pomen virov električne energije za delovanje motorja in uporabo vozila - opiše, kako vzdržujemo električno baterijo (akumulator)
<ul style="list-style-type: none"> - kontrola pravilnosti delovanja različnih 	<ul style="list-style-type: none"> - dobro pozna vlogo in delovanje posameznih mehanizmov: 	<ul style="list-style-type: none"> - zna razložiti značilnosti

<p>mehanizmov vozila</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sklopka - menjalnik - diferencial - vzdrževanje - mehanizmi za upravljanje - hidravlične zavore - zračne zavore - druge zavore (naletna, ABS, motorna) - vzdrževanje in kontrola delovanja zavor (tudi zavor priklopnih vozil) - vzmetenje (hidravlika) - blažilci tresljajev (amortizerji) - kolesa in pnevmatike 	<ul style="list-style-type: none"> posameznih vrst pogonov ter njihove dobre in slabe lastnosti - zna razložiti pomen in delovanje posameznih mehanizmov - razloži delovanje različnih vrst sklopk - opiše vrste in delovanje različnih menjalnikov - pojasni principe delovanja avtomobilskega menjalnika - pozna naprave za upravljanje z vozilom in njihove sestavne dele - pojasni pomen pravilne drže volana za varno upravljanje z vozilom - opiše in razloži delovanje krmilnega mehanizma - pojasni, kako ugotovimo brezhibnost krmilnega sistema - razloži pomen in delovanje ročne zavore - razloži prednosti zavornega sistema ABS in drugih novejših zavornih sistemov - razloži, kako se določa zavorna pot, kaj je varnostna razdalja in kako se določa pot prehitevanja - zna opisati vrste prem ter navesti dopustne
--------------------------	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - kontrola delovanja naprav oziroma opreme vozila; odprava morebitnih nepravilnosti v delovanju 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna mehansko, električno in elektronsko opremo motornih vozil: - standardna in dodatna oprema - oprema za ogrevanje notranjosti vozila (klima naprava) - svetlobna oprema vozila - oprema za čiščenje stekel, žarometov, hupa - kontrolne in signalne naprave - tahograf - naprave za zaščito voznika in sopotnikov (varnostni pas, naslonjala za glavo, varnostni sedeži, zaščitne blazine) - druga električna oprema - elektronske naprave v vozilu 	<ul style="list-style-type: none"> obremenitve - pojasni, kako se ugotovi nepravilnosti v sistemu za vzmetenje vozila in stabilizatorjih tresljajev - razloži, kako se pravilno kontrolira tlak v pnevmatikah - demonstrira zamenjavo poškodovanega kolesa (pnevmatike) z rezervnim - pojasni pomen konstrukcijske izvedbe platišč in pnevmatik za varno vožnjo (tudi posebnosti v izvedbi) - zna ravnati s posamezno opremo vozila (vklop, izklop, kontrola delovanja) - demonstrira ali opiše zamenjavo žarnice v pozicijskih svetlobnih telesih in žarometih - pojasni pomen standardnih kontrolnih in signalnih naprav - razloži delovanje tahografa in zna zamenjati vložek (disk) - pojasni, kaj vse spada k zaščitnim napravam za voznika, za (so)potnike in za otroke - zna ravnati z napravami, ki spadajo v dodatno elektronsko opremo vozila (radio, videorekorder, CD, DVD-predvajnik, GPS) - zna kontrolirati
<ul style="list-style-type: none"> - skrb za tekoče 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna načine in ukrepe za 	

<p>vzdrževanje vozila in opreme vozila (poletna/zimska vožnja)</p> <p>- izvajanje predpisanih postopkov</p>	<p>vzdrževanje in zaščito vozila</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozna ukrepe za pripravo vozila za vožnjo v zimskih/poletnih razmerah - je usposobljen za ugotavljanje in odpravljanje manjših napak v delovanju vozila <p>- pozna postopek tehničnega pregleda motornega vozila</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozna postopek registracije oziroma podaljšanja registracije - pozna vrste avtomobilskega zavarovanja - pozna postopek pridobitve in podaljšanja prometnega dovoljenja 	<p>količino motornega olja, hladilne tekočine, zavornega olja in tekočine za čiščenje stekel</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojasni, kako ukrepamo, če je potrebno - pozna predpise, ki določajo pogoje za varno vožnjo v zimskih razmerah - predstavi ali podrobno opiše, kako zamenjamo poškodovano kolo (poškodba pnevmatike) z rezervnim - podrobno opiše postopek tehničnega pregleda cestnega motornega vozila (pooblastila izvajalca postopkov) - zna pojasniti postopek registracije ali podaljšanja registracije motornega vozila - razloži vrste in prednosti avtomobilskega zavarovanja - zna pojasniti postopke za pridobitev prometnega dovoljenja
<ul style="list-style-type: none"> - izdelava terminskega plana voženj s kandidati - vodenje predpisanih evidenc in druge dokumentacije - kritično spremljanje kakovosti svojega dela s kandidati za 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil - natančno obvlada programe praktičnega dela usposabljanja vožnje motornega vozila oziroma za kategorijo, še posebej za tisto, za katero želi postati učitelj vožnje 	<ul style="list-style-type: none"> - natančno pozna teoretični del programa usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil - našteje vrste in pozna strukturo programov usposabljanja za

<p>voznike motornih vozil</p>	<ul style="list-style-type: none"> - je usposobljen za individualno in programirano delo s kandidatom za voznika motornih vozil - zna racionalno organizirati svoje delo - se zaveda pomena avtošolskega vozila kot nepogrešljivega učnega sredstva za pouk vožnje v vseh različnih prometnih situacijah 	<p>vožnjo motornih vozil določene kategorije</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokaže, da je sposoben izdelati pripravo in izvesti s kandidatom za voznika motornega vozila katerokoli učno uro iz vožnje (poljubno izbrano vajo) - dokaže, da razume pojem in opiše strategijo praktičnega dela usposabljanja vožnje motornega vozila - pozna dejavnike, ki vplivajo na izbiro strategije praktičnega dela usposabljanja - opiše posledice, ki jih lahko ima neupoštevanje zakonitosti pravilno izbrane strategije na usposabljanje kandidata
<ul style="list-style-type: none"> - uporaba temeljnih spoznanj teorije pouka (didaktike) 	<p>osnovni pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzgoja, izobraževanje, pouk - opredelitev pedagogike, didaktike, andragogike <p>analiza učnega procesa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dejavniki, ki vplivajo na učni proces - stopnje v procesu učenja - vloga in opredelitev samoizobraževanja 	<ul style="list-style-type: none"> - pojasni razliko med vzgojo in izobraževanjem - razloži pojem pouka na praktičnih primerih - razloži pojme: učni proces, vzgoja, usposabljanje, izobraževanje - razloži vsebino in cilj priprave na posamezno učno uro vožnje - zna vsako učno enoto razčleniti na posamezne sklope - pojasni, kaj obsega priprava na izvedbo učne ure iz vožnje - razloži vsebinski in

<ul style="list-style-type: none"> - izdelava ustreznih priprav za izvedbo učnih ur praktične vožnje z določenim kandidatom ob upoštevanju temeljnih pedagoško-andragoških načel 	<p>didaktična načela:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustreznost pouka razvojni stopnji - individualizacija in diferenciacija pouka - socializacija - zavestna aktivnost - nazornost - sistematičnost in postopnost - trajnost znanja, spretnosti in navad - povezanost teorije s prakso, ekonomičnost - življenjska bližina, doživljanje <p>učne metode:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustna razlaga - razgovor - demonstracija - pisni izdelki - delo s teksti - urjenje 	<p>tehnični del priprave na uro predavanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojasni, kaj spada v materialni in kaj v tehnični del priprave na izvedbo posamezne učne ure ali učne enote - pojasni pomen pisnih priprav na izvedbo učne ure - našteje in razloži didaktična načela - na konkretnih primerih razloži in utemelji načelo postopnosti in nazornosti - na praktičnem primeru razloži pomen povezovanja teorije s prakso <p>opiše najbolj uporabljene metode pri usposabljanju voznikov</p> <ul style="list-style-type: none"> - razloži, pri katerih vajah je najbolj primerna metoda razgovora oziroma diskusije - razloži, kaj se kandidat za voznika lahko nauči sam z urjenjem - opiše metodo »štirih stopenj« in pojasni njene sestavine - razloži, v katerih primerih je najbolj ustrezna metoda razlage - našteje in opiše učne
---	---	---

	<p>učne oblike:</p> <ul style="list-style-type: none"> - frontalna - skupinska - delo v dvojicah - individualna - programirani pouk 	<p>metode, ki so najbolj primerne za teoretični del usposabljanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - našteje in opiše metode, ki so najbolj primerne za poučevanje vožnje - razloži, pri katerih vajah iz vožnje je najbolj primerna metoda demonstracije in imitacije - razloži, v katerih primerih je izjemoma dopustna improvizacija <p>- opiše in pojasni, katere učne oblike so najbolj primerne za teoretični pouk, katere pa za praktični pouk</p>
	<p>vloga učnih pripomočkov in njihova uporaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasični učni pripomočki - avdiovizualni pripomočki: uporaba računalnika; multimedija 	<ul style="list-style-type: none"> - pojasni pomen uporabe učnih pripomočkov - našteje, kateri učni pripomočki se uporabljajo pri usposabljanju kandidatov za voznike glede na izbrano kategorijo vozila
	<ul style="list-style-type: none"> - organizacija praktičnega dela usposabljanja vožnje motornega vozila: - členitev programa usposabljanja na stopnje - sestavine učne ure vožnje s kandidatom - posebnosti izvedbe vaj za posamezne kategorije vozil 	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrira izvedbo učne ure vožnje za poljubno izbrano vajo iz programa za usposabljanje voznikov motornih vozil - našteje kriterije za ocenjevanje praktične vožnje - na praktičnem primeru razloži temeljne dejavnike praktičnega usposabljanja

		<ul style="list-style-type: none"> - razloži, katere cilje želimo doseči s posameznimi vajami iz vožnje (kognitivni, psihomotorični, afektivni vidik) - na konkretnem primeru razloži pogoje za napredovanje kandidata z ozirom na predhodno osvojena znanja in spretnosti
<ul style="list-style-type: none"> - uporaba osnovnih psiholoških spoznanj v praksi 	<p>osnove psihologije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - laična in sodobna znanstvena psihologija - naloge in vrste psihologije - odnosi med telesnimi in duševnimi procesi - predmet psihologije in njene metode - pozna osnove prometne psihologije in načela etike in filozofije vožnje v cestnem prometu 	<ul style="list-style-type: none"> - opredeli razliko med laično in sodobno znanstveno psihologijo - našteje vrste psihologij in njihove naloge - pove, kakšen je odnos med telesnimi in duševnimi procesi v konkretnih prometnih situacijah (v izbranih primerih) - opredeli predmet psihologije in našteje njene metode
<ul style="list-style-type: none"> - ocena psihofizičnega stanja kandidata pred vsakokratnim začetkom praktične vožnje, strokovni pristop do kandidata in ustrezno ukrepanje v primeru potrebe 	<p>duševni procesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - občutki in zaznave, nastanek in razlike s primeri - predstavljanje, zanesljivost in negotovost predstav - spomin in pozabljanje, vrste spomina - mišljenje kot najvišji psihični proces in vloga učenja - čustvovanje, vrste čustev - vpliv čustev na telesno dogajanje in duševne pojave 	<ul style="list-style-type: none"> - opiše duševne procese v posameznih prometnih situacijah - na konkretnih primerih opiše razliko med občutkom in zaznavo - pojasni, v katerih prometnih situacijah so predstave zanesljive in v katerih negotove - našteje vrste spomina - razloži mišljenje kot najvišji psihični proces - razloži pomen in proces učenja - razloži značilnosti ustvarjalnega mišljenja

<ul style="list-style-type: none"> - spodujanje kandidata, prilagajanje zahtev učitelja vožnje že osvojenemu znanju in spretnostim bodočega voznika ter voznim razmeram na cesti 	<p>sposobnost in motivacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nastanek in razvoj sposobnosti - vrste sposobnosti (fizične, senzorne, psihomotorne, mentalne) - merjenje sposobnosti - motivacija, motivacijski konflikti - motivacija, vrste in izvor - nastanek in vrste motivacijskih konfliktov - biološke in socialne potrebe 	<ul style="list-style-type: none"> - pojasni, kdaj govorimo o čustveni zrelosti človeka - razloži čustveno stabilnost oziroma nestabilnost na konkretnem primeru - našteje vrste čustev in opiše njihov vpliv na telesno dogajanje med vožnjo - razloži vpliv čustev na posamezne duševne pojave (predstavi na konkretnih primerih) - opiše nastanek in razloži razvoj sposobnosti - našteje vrste sposobnosti in jih opiše - našteje, katere sposobnosti so značilne za dobrega voznika - razloži, kako merimo sposobnosti - pojasni pojem motiv in našteje vrste motivov - razloži razloge za motivacijo na posameznih primerih - opiše nastanek motivacijskih konfliktov - našteje in opiše vrste motivacijskih konfliktov - pove, kako se kažejo biološke in socialne potrebe človeka
<ul style="list-style-type: none"> - spremljanje kandidatovega napredovanja v obvladanju spretnosti v ravnanju z 	<p>zakovitosti učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osnovne značilnosti in oblike učenja - motorično in verbalno učenje - učenje in pozabljanje 	<ul style="list-style-type: none"> - predstavi osnovne značilnosti in oblike učenja - razloži razliko med motoričnim in verbalnim učenjem

<p>mehanizmi za upravljanje vozila in v spretnosti vožnje</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznanitev s kandidatom in prevzem kandidata na praktično poučevanje vožnje - razgovor s kandidatom o njegovih predhodnih izkušnjah v vožnji motornih vozil (preizkus osnovnih veščin, potrebnih za obvladovanje vozila) - seznanjanje kandidata z osnovami tehnike vožnje – izvedba vaj na poligonu ali drugi neprometni površini, ki ni javna cesta (spoznavanje vozila in učenje osnovnih elementov tehnike vožnje) - uvajanje kandidata v vožnjo motornega vozila določene kategorije po predpisanem programu usposabljanja: - uvodna učna ura - počasna vožnja in vijuganje - prestavljanje v višje prestave - zmanjševanje 	<ul style="list-style-type: none"> - tehnike učenja - zastoji pri učenju - dejavniki uspešnega učenja <ul style="list-style-type: none"> - učitelj vožnje mora biti sposoben, da kandidatu za voznika s pojasnjevanjem in z demonstracijo na enostaven in razumljiv način razloži vse potrebno, da bo mogel kandidat pod njegovim vodstvom opraviti osnovne vaje iz tehnike vožnje motornega vozila - učitelj vožnje mora biti sposoben, da pozorno spremlja in presoja, kdaj kandidat v zadostni meri osvoji posamezne spretnosti pri upravljanju vozila - učitelj vožnje mora biti sposoben, da med vožnjo neopazno kontrolira kandidata in neprestano preverja njegovo izurjenost v tehniki vožnje - učitelj vožnje mora biti sposoben realno oceniti napredovanje kandidata v vožnji - znati mora primerno motivirati oziroma spodbuditi kandidata za vključevanje v vedno bolj zahtevne prometne situacije 	<ul style="list-style-type: none"> - nariše in pojasni krivuljo učenja - predstavi tehnike učenja - navede vzroke, ki povzročijo zastoj pri učenju - našteje in opiše dejavnike uspešnega učenja - dokaže, da je sposoben s kandidatom za voznika izvesti katerokoli izmed vaj v okviru 1. stopnje usposabljanja: <p>uvodna učna ura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznanjanje z načinom uporabe posameznih naprav in opreme vozila - preizkus delovanja naprav - odpiranje in zapiranje vrat - prilagoditev sedeža vozniku, drža telesa in drža rok na volanu - namestitev varnostnega pasu in vzglavnika - nastavitev vzvratnih ogledal - zagon motorja - speljevanje in ustavljanje vozila <p>počasna vožnja in vijuganje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - počasna vožnja z drsečo sklopko - vijugasta vožnja v prvi prestavi naprej - prestavljanje v drugo prestavo
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - kritično opazovanje kandidata za voznika med vožnjo motornega vozila - spoznavanje osebnostnih lastnosti kandidata in načinov odzivanja v različnih prometnih situacijah 	<p>temperament in značaj človeka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - temperament - dejavniki, ki vplivajo na temperament - vrste temperamentov - značaj ali karakter - odražanje značaja (odnos do sebe, do drugih, do dela) 	<ul style="list-style-type: none"> - naravnost nazaj – drža volana z eno roko - počasna vijugasta vzvratna vožnja - opredeli pojem temperament - pojasni dejavnike, ki vplivajo na temperament človeka - našteje in opiše vrste posameznih temperamentov - opiše, kako se izraža značaj človeka - opiše značajske poteze dobrega voznika - razloži, kako se značajske poteze voznika odražajo v prometu - na primeru razloži, kaj pomeni introvertiranost in kaj ekstravertiranost
<ul style="list-style-type: none"> - opozarjanje voznika na neprimerne reakcije in ravnanje med vožnjo 	<p>osebnost in prilagajanje osebnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - človekova osebnost - dejavniki, ki vplivajo na razvoj osebnosti (dednost, okolje, družina, šolska in družbena vzgoja, lastna aktivnost) - pojem in viri frustracije - splošna narava frustracije - reagiranje na frustracijo - obrambni mehanizmi osebnosti - napake pri ocenjevanju ljudi in odpravljanje napak <p>inteligentnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem, definicije inteligentnosti - kronološka in mentalna starost 	<ul style="list-style-type: none"> - pove, kako opredelimo človekovo osebnost - našteje in opiše temeljne sestavine osebnosti - našteje dejavnike, ki vplivajo na razvoj osebnosti - razloži, kako vpliva osebnost udeleženca v prometu na prometno varnost - opredeli in na primeru pojasni, kako se kaže osebnostna zrelost človeka - pojasni pojem frustracije in navede vzroke, ki jo lahko povzročijo

		<ul style="list-style-type: none"> - opiše splošno naravo frustracij - našteje in opiše različne reakcije človeka na frustracijo - našteje in opiše različne obrambne mehanizme osebnosti - razloži vzroke za napačno ocenjevanje ljudi - opredeli pojem inteligentnosti in opiše dejavnike, ki vplivajo nanjo - opredeli kronološko in mentalno starost človeka
<ul style="list-style-type: none"> - preverjanje teoretičnega znanja kandidata v konkretnih prometnih situacijah 	<p>zakonodaja, ki ureja cestni promet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozna temeljne pojme o ureditvi cestnega prometa in cestnoprometne infrastrukture - obvlada temeljne pojme s področja cestnoprometne zakonodaje - obvlada predpise o varnosti cestnega prometa - pozna zakonodajo, ki ureja delitev javnih cest - pozna tehnične elemente cest in njihov vpliv na varnost prometa - pozna pomen in vlogo organov za urejanje in nadzor cestnega prometa - zna predvideti možne posledice neupoštevanja prometnih pravil - zna razložiti pravilno ukrepanje voznika v poljubnih prometnih situacijah (simulacije) 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna pomen izrazov, ki jih opredeljuje zakon o varnosti cestnega prometa in drugi podzakonski predpisi - pozna vsebino posameznih predpisov, ki urejajo varnost cestnega prometa - opiše klasifikacijo javnih cest v skladu z zakonom o cestah - našteje organe za urejanje cestnega prometa (pooblaščen osebe) in njihove naloge - našteje tipične vzroke za prometne nesreče - zna sklepati na vzrok za prometno nesrečo na podlagi njenega opisa (primeri) - dokaže, da je sposoben razrešiti poljubne simulirane prometne situacije

		<p>(baza podatkov za testne pole)</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna brez napak pravilno izpolniti naključno izbrano testno polo
<ul style="list-style-type: none"> - kontroliranje znanja splošnih prometnih pravil 	<p>splošna prometna pravila in nevarnosti, ki nastanejo zaradi neupoštevanja prometnih pravil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vključevanje v promet, stran vožnje - obračanje, vzratna vožnja - hitrost vožnje - razdalja med vozili - zavijanje - promet in prednost na križišču - srečevanje vozil - vožnja mimo ustavljenega vozila in prehitevanje - prometne nesreče kot posledica napačnega prehitevanja - zvočni in svetlobni opozorilni znaki - ustavljanje in parkiranje vozil 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna pravila cestnega prometa (s poudarkom na motornih vozilih) - zna na konkretnem primeru (za posamezne kategorije vozil) pojasniti, kaj spada v pripravo vozila na začetek vožnje - zna navesti temeljno vsebino zakonskih členov, ki se nanašajo na hitrost vožnje - zna razložiti situacije, povezane z vožnjo skozi različne vrste križišč - razloži dolžnosti voznika, če se vozilo zaradi višje sile (okvara) ustavi na cestišču - opiše načine napačnega prehitevanja in predvidi posledice - pojasni pojme: speljevanje, vožnja, prehitevanje, srečanje, ustavljanje, parkiranje - pojasni različne načine ravnanja s tovorom - pojasni dolžnosti voznika v zvezi s prevozom tovora (oznake vozila itd.) - razloži pomen in

<ul style="list-style-type: none"> - kontroliranje znanja posebnih prometnih pravil 	<p>posebna prometna pravila:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promet vozil na motorni pogon - promet cestne železnice in drugih tirnih vozil - promet koles - promet vprežnih vozil - hoja pešcev - promet na prehodu ceste čez železniško progo - promet na avtomobilski cesti in na cesti, rezervirani za motorna vozila - promet v predorih - vozila s spremstvom - vozila s prednostjo - prevoz oseb - tovor na vlaku - vleka vozil - označitev vozil za prevoz nevarnih snovi - delo na cesti - uporaba luči v cestnem prometu - vožnja v slabem vremenu - vožnja v koloni - označevanje vozil, ustavljenih na vozišču 	<p>delovanje tahografa; pozna vrste in lastnosti tahografov</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozna temeljna prometna pravila, ki veljajo za druge, »nemotorizirane« udeležence v prometu (pešci, kolesarji, vprežna vozila ipd.) - razloži pojem vleka vozila in opiše posamezne primere - pojasni pojem izredni prevoz in opiše primer - pojasni pojem prevoz s spremstvom in opiše primer - našteje vozila, ki se jih lahko pod določenimi pogoji šteje za vozila s prednostjo ter opiše primer - navede oznake na vozilu, po katerih vemo, da gre za prevoz nevarnih snovi - opiše tipične prometne situacije z drugimi udeleženci v prometu (vlak, cestna železnica ...) - opiše rabo luči in drugih svetlobnih naprav na vozilu - našteje tipične značilnosti vožnje v posebnih razmerah (slabe vozne razmere, slabe vremenske razmere, predori, vožnja po večjih strminah, ozkih cestah ipd.) - pozna naprave za urejanje prometa in zna razložiti njihovo
<ul style="list-style-type: none"> - preverjanje poznavanja in razlikovanja 	<p>prometni znaki, njihov pomen in posledice neupoštevanja prometnih znakov:</p>	<ul style="list-style-type: none"> -

<p>prometnih znakov</p>	<ul style="list-style-type: none"> - postavljanje znakov in njihova razdelitev - znaki za nevarnost - znaki za izrecne odredbe - znaki za obvestila - svetlobni prometni znaki - označbe na vozišču - dopolnilne table pri prometnih znakih 	<p>funkcijo</p> <ul style="list-style-type: none"> - našteje in opiše vrste prometnih znakov, njihovo sporočilno vrednost in lastnosti - razloži, kaj so hitrostne ovire na cestišču; čemu služijo in kje se običajno naleti nanje - pojasni postopek prometa v naselju brez prometnih znakov, kjer velja le nekaj osnovnih prometnih pravil - razloži, kaj spada v skupino svetlobnih prometnih znakov in opiše njihovo funkcijo (utripajoče luči, semafor ...) - opiše tipične primere označb na cestišču
<ul style="list-style-type: none"> - vključevanje kandidata v manj zahtevne prometne situacije – učenje vožnje po cestah z redkim prometom v naselju in zunaj naselja - vključevanje v promet - vožnja po klancu navzgor in navzdol - vožnja po manj prometni cesti zunaj naseljenega kraja - obračanje vozila - vožnja mimo - vožnja po manj prometnih ulicah in križiščih - vožnja skozi križišča - ustavljanje in parkiranje vozila 	<ul style="list-style-type: none"> - dobro pozna različne vrste udeležencev v cestnem prometu: navadna motorna vozila različnih kategorij; vprežna vozila; vozila, ki sodijo v področje kmetijske in gradbene mehanizacije; cestno železnico in druga tirna vozila; kolesarje; pešce; razna specialna vozila različnih kategorij ali vozila, ki so vključena v promet zaradi posebnih nalog - je sposoben učinkovito motivirati kandidata za pravilno prilagajanje razmeram na cesti v naselju ali zunaj naselja - je sposoben učinkovito motivirati kandidata za zanesljivo in varno vožnjo ob spremenjenih ali poslabšanih razmerah na cesti (delo na cesti, vožnja v poslabšanih 	<ul style="list-style-type: none"> - dokaže, da je sposoben izvesti katerokoli vajo v okviru 2. stopnje usposabljanja za vožnjo motornega vozila: <p>vključevanje v promet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - s poligona, - s parkirišča - s kolovozne poti ali druge neprometne površine - vožnja po klancu navzgor in navzdol: - speljevanje v klanec z uporabo ročne zavore – naprej in vzvratno, ustavljanje na klancu - speljevanje po klancu navzdol – naprej in vzvratno

<ul style="list-style-type: none"> - ugotavljanje in spremljanje znanja predpisov o varnosti cestnega prometa - stalno preverjanje kandidata, če se v zadostni meri zaveda pomena raznih vrst prometnih znakov, električne prometne signalizacije, različnih označb na vozišču in dopolnilnih prometnih oznak - pravočasno dajanje navodil za vožnjo - navajanje kandidata na celovito opazovanje in pravilno zaznavanje prometnih situacij - navajanje kandidata na predvidevanje morebitnih nenadnih dogodkov, ki bi utegnili pomeniti nevarnost za varno vožnjo - stalno in sprotno opozarjanje na napake in storjene nepravilnosti pri vožnji in v zvezi z upravljanjem vozila - analiziranje usposobljenosti kandidata za prehod na izvajanje zahtevnejših vaj - presojanje o 	<p>vremenskih razmerah, živali na cesti)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vožnja po manj prometni cesti zunaj naselja: - lega in hitrost vozila na vozišču, - srečanje vozil na ozki cesti v ravnini in ozki cesti z večjim vzdolžnim nagibom, - improvizacija okvare - obračanje vozila: - polkrožno obračanje - obračanje z manevriranjem, - obračanje v križišču z uporabo stranske ceste ali uvoza <p>vožnja mimo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustavljenega ali parkiranega vozila (avtobusa mestnega prometa), - ovire na vozišču, - otoka za pešce in drugih objektov na cesti. <p>vožnja po manj prometnih ulicah in križiščih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvrščanje pred križiščem in vožnja skozi križišča, - vožnja naravnost in zavijanje v desno, - razvrščanje pred križiščem in zavijanje v levo. <p>vožnja skozi križišča:</p> <ul style="list-style-type: none"> - preko prehoda ceste čez železniško progo (zavarovan oz. nezavarovan prehod),
--	--	--

<p>usposobljenosti kandidata za napredovanje – za izvajanje vaj iz vožnje v okviru 3. stopnje usposabljanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - vključevanje kandidata v normalno zahtevne in bolj zahtevne prometne situacije – učenje vožnje v gostem prometu v naselju in zunaj naselja: - razvrstitev in vožnja skozi križišče, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali ga ureja policist - vožnja po širših cestah, kjer so označeni ali niso označeni prometni pasovi - vožnja po enosmernih cestah - vožnja po cesti zunaj naseljenega kraja - nočna vožnja v naseljenem kraju - nočna vožnja zunaj naseljenega kraja - samostojna vožnja zunaj naseljenega kraja v gostejšem prometu 	<p>medsebojni odnosi udeležencev v prometu – prometna kultura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - človek – družbeno bitje - vedenje/ravnanje voznika med vožnjo (agresivnost, dominantnost, podredljivost) - vrste in tipi voznikov - tekmovalni in odtujeni medsebojni odnosi v prometu (vozniki, pešci, kolesarji) - pomembnost solidarnosti, pomoč soudeležencev v prometu - voznik in policist - voznik in prometna nesreča (pobeg s kraja nesreče) - voznik in sopotniki - pravila defenzivne vožnje - izjemno (vljudnostno) odstopanje prednosti - varna in kulturna vožnja 	<ul style="list-style-type: none"> - približevanje in vožnja preko prehoda za pešce in kolesarske steze - vožnja skozi križišče s krožnim prometom. <p>parkiranje vozila:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bočno ustavljanje in parkiranje med dvema voziloma, - parkiranje v bokse, vzvratno bočno parkiranje - zna pojasniti pojme agresivnost, podredljivost in dominantnost - na primerih opiše, kako agresivnost, podredljivost ali dominantnost voznika lahko vplivajo na varnost prometa - opiše, kako po načinu vožnje lahko sklepamo na voznikove psihološke značilnosti - našteje in opiše tipe voznikov - opiše, kakšni so lahko odnosi med udeleženci v prometu (vozniki, pešci, kolesarji) - opiše pomen solidarnosti in medsebojne pomoči udeležencev v prometu - na primerih opiše odnos med voznikom in policistom - našteje in opiše različne reakcije voznikov ob doživetju
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - samostojna vožnja v naseljenem kraju z gostim prometom - vožnja po avtomobilski cesti in cesti, rezervirani za motorna vozila - navajanje kandidata na prednost defenzivne vožnje in na sodelujoč in kulturnen odnos do drugih udeležencev v prometu - ugotavljanje odnosa kandidata za voznika do uživanja oziroma zlorabe alkohola, mamil in drugih psihoaktivnih snovi, tudi nekaterih zdravil 	<p>vpliv alkohola in drugih dejavnikov na vozne sposobnosti voznikov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vpliv alkohola na živčni sistem, osebnostne spremembe - ugotavljanje alkoholiziranosti in prometna zakonodaja - vpliv nikotina, neposredni in posredni učinki kajenja - vpliv nekaterih zdravil na človeka - vrste zdravil, ki vplivajo na sposobnosti voznika za varno vožnjo - vpliv mamil na živčni sistem, osebnostne spremembe 	<p>prometne nesreče</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiše različnost odnosov med voznikom in (so)potniki - navede in razloži temeljne značilnosti defenzivne vožnje na posameznih primerih - opiše vpliv alkohola na živčni sistem - opiše vpliv na osebnostne spremembe človeka - opiše postopek policista v primeru suma, da gre za vinjenega voznika - navede, kaj glede alkoholiziranosti voznikov določa prometna zakonodaja - opiše neposredne in posredne učinke kajenja na sposobnosti voznika za vožnjo - opredeli pojem psihoaktivna zdravila in opiše vpliv nekaterih zdravil na sposobnosti voznika za varno vožnjo - opiše učinek mamil na živčni sistem in na psihofizične sposobnosti voznika (udeleženca v prometu) - opiše vpliv zlorabe drog na človekovo osebnost
<ul style="list-style-type: none"> - seznanjanje kandidata s posebnostmi nočne vožnje 	<p>odnos: človek – vozilo – cesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenjevanje razdalje - barvni kontrast in zlivanje barv 	<ul style="list-style-type: none"> - na primeru razloži pomembnost stalnega in pravičnega ocenjevanja razdalje

<ul style="list-style-type: none"> - navajanje kandidata na posebnosti vožnje ob zmanjšani vidljivosti (megla, dež, sneg, direktno sonce) - navajanje kandidata na posebnosti vožnje v primeru spremenjenih razmer na cestišču (mokra cesta, poledica, zasneženo cestišče) 	<ul style="list-style-type: none"> - vožnja v neugodnih razmerah (mrak, megla, dež, sneg ipd.) 	<p>med vozili ter med vozilom in drugimi objekti na cesti</p> <ul style="list-style-type: none"> - našteje primere uporabe kontrastnih barv v prometu - na primeru opiše, kako vpliva zlivanje barv na prometno varnost - razloži, na kaj je treba biti pozoren pri vožnji v neugodnih vremenskih razmerah - zna pojasniti, kako lahko razmere na cestišču vplivajo na dinamiko vožnje oziroma »vedenje« vozila - opiše načine pravilnega zaviranja v različnih voznih razmerah
<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje/identificiranje psihičnega oziroma psihofizičnega stanja kandidata za voznika pred nastopom vožje in med vožnjo motornega vozila 	<p>psihična in psihofizična neugodna stanja voznika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrujenost, vzroki in vrste, preprečevanje utrujenosti - neugodna duševna stanja (trenutna in trajno neugodna stanja) - neugodna telesna stanja (mraz, vročina, bolezenska stanja) 	<ul style="list-style-type: none"> - pojasni vzroke in vrste utrujenosti - opiše načine za preprečevanje ali ublažitev utrujenosti - opiše neugodna duševna stanja (hipna in trajajoča) - razloži vpliv neugodnega telesnega stanja voznika na varnost vožnje - razloži pomen klimatskih naprav
<ul style="list-style-type: none"> - preverjanje obsega kandidatovega teoretičnega znanja in sposobnosti uporabe znanja v 	<p>predpisi in znaki, ki jih dajejo pooblaščenec uradne osebe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaki in odredbe, ki jih dajejo pooblaščenec osebe za urejanje cestnega prometa 	<ul style="list-style-type: none"> - pojasni vlogo prometnih policistov pri urejanju in nadzoru prometa in opiše tipične primere

<p>praktičnih primerih</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prekinitve vožnje - odvzem vozniškega dovoljenja - kontrola alkoholiziranosti - izločitev vozila iz prometa - mandatno kaznovanje 	<ul style="list-style-type: none"> - našteje pooblastila, ki jih ima prometni policist in opiše najbolj pogoste primere - razloži pojem psihofizično stanje voznika - navede pooblastila policistov in načine za preverjanje alkoholiziranosti voznikov
<ul style="list-style-type: none"> - ugotavljanje kandidatove tolerance do zahtev, ki so opredeljene s predpisi o varnosti cestnega prometa 	<p>predpisi o voznikih vozil na motorni pogon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pogoji za vožnjo vozil - usposabljanje voznikov - dovoljenje za vožnjo vozil (pridobitev, podaljšanje, veljavnost, odvzem) - zdravstveni pregledi voznikov 	<ul style="list-style-type: none"> - pojasni, kako pridobimo vozniško dovoljenje za vožnjo motornega vozila določene kategorije - pove, kaj obsega zdravstveni pregled za voznike motornih vozil različne kategorije
<ul style="list-style-type: none"> - poudarjanje pomena predpisov, ki prispevajo k varni vožnji motornega vozila - preverjanje kandidatove pripravljenosti za pravilno ukrepanje in pomoč udeležencu v prometu (okvara vozila, nujnost primera, prometna nesreča) - poudarjanje pomena solidarnosti med 	<p>predpisi o motornih vozilih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - registracija motornih in priklopnih vozil - prometno dovoljenje (izdaja, veljavnost, podaljšanje veljavnosti) - začasna registracija - tehnični pregled motornih in priklopnih vozil <p>ukrepanje ob prometni nesreči:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prijava prometne nesreče - zavarovanje kraja prometne nesreče - odstranitev vozil in drugih predmetov s kraja prometne nesreče 	<ul style="list-style-type: none"> - opiše postopek za registracijo ali za podaljšanje registracije motornega vozila - zna pojasniti postopek za pridobitev oziroma podaljšanje veljavnosti prometnega dovoljenja - razloži postopek za tehnični pregled motornega vozila - opiše, kako se ukrepa, če se naleti na prometno nesrečo, pa v njej nismo udeleženi - opiše, kakšen je postopek, če smo udeleženi v lažji prometni nesreči (brez poškodb); zapis poročila (ue), obisk zavarovalnice ipd.

<p>udeleženci v prometu</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - opozarjanje na nepotrebno onesnaževanje okolja in povzročanje hrupa - uvajanje kandidata v čimbolj samostojno vožnjo - opozarjanje kandidata na pravočasno prepoznavanje posameznih prometnih situacij - opozarjanje na stalno in pravočasno predvidevanje morebitne nevarnosti - spodbujanje h korektnim in kulturnim odnosom med vozniki v cestnem prometu 	<p>varovanje okolja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hrup - onesnaževanje - zna kandidatu za voznika motornega vozila na razumljiv način predstaviti posamezno vajo in cilje, ki jih mora doseči 	<ul style="list-style-type: none"> - opiše, na kakšne načine motorna vozila onesnažujejo okolje in na kaj je treba biti pozoren, da je onesnaževanja čim manj - pojasni, kako naj ukrepa voznik, da povzroči z vozilom čim manj hrupa - dokaže, da zna s kandidatom za voznika motornega vozila izvesti katerokoli vajo v okviru 3. stopnje usposabljanja - razvrstitev in vožnja skozi križišče, v katerem je promet urejen s svetlobnimi znaki ali ga ureja policist - vožnja po širših cestah, na katerih so označeni ali niso označeni prometni pasovi - vožnja po enosmerni cesti - vožnja po cesti zunaj naseljenega kraja - nočna vožnja v naseljenem kraju - nočna vožnja zunaj naseljenega kraja - samostojna vožnja zunaj naseljenega kraja v gostejšem prometu - samostojna vožnja v naseljenem kraju z gostim prometom

<ul style="list-style-type: none"> - priprava kandidata na preizkus iz praktične vožnje pred komisijo šole vožnje – ovrednotenje kakovosti samostojne vožnje - izvajanje praktičnih voženj na določeni relaciji v naseljenem kraju in zunaj njega - opozarjanje kandidata na posebnosti nočne vožnje - presojanje o kandidatovi zadostni usposobljenosti za opravljanje internega preizkusa iz vožnje 	<ul style="list-style-type: none"> - zna kritično presoditi kandidatovo teoretično in praktično usposobljenost za opravljanje praktičnega dela voznškega izpita - zna v primeru negotovosti kandidatu pravilno svetovati in ga motivirati za nadaljevanje in uspešen zaključek usposabljanja 	<ul style="list-style-type: none"> - vožnja po avtomobilski cesti in cesti, rezervirani za motorna vozila - opiše pomen spremljanja in sprotnega vrednotenja usposobljenosti kandidata za voznika - pozna razliko med preverjanjem in ocenjevanjem - demonstrira s kandidatom izvedbo vaje na stopnji zahtevnosti, ki je enaka zahtevnosti na voznškem izpitu iz praktične vožnje
<ul style="list-style-type: none"> - izvedba samostojne vožnje po navodilih in v skladu z zahtevami, ki so enake zahtevam komisije za voznške izpite na izpitnih centrih - preverjanje praktične uporabe teoretičnih spoznanj o cestnoprometnih predpisih in pravih vožnje v konkretnih prometnih situacijah - ustrezno svetovanje kandidatu, če ni uspešen (poglobitev teoretičnega znanja, 	<ul style="list-style-type: none"> - kandidat za učitelja vožnje dobro pozna način izvedbe teoretičnega, še posebej pa praktičnega dela voznškega izpita - svoje vedenje o poteku in zahtevah voznškega izpita pred komisijo za voznške izpite zna uporabiti pri izvedbi samostojne vožnje s kandidatom za voznika motornih vozil - je usposobljen za vrednotenje znanja iz vožnje po kriterijih, kot veljajo na voznškem izpitu pred komisijo izpitnega centra 	<ul style="list-style-type: none"> - pojasni tipične oblike preverjanja kandidatovega znanja na teoretičnem delu voznškega izpita - našteje in razloži kriterije ocenjevanja kandidatove usposobljenosti za samostojno vožnjo motornega vozila - pozna in razloži vsebino (strukturo) zapisnika preizkusa znanja iz vožnje

<p>spoštovanje prometnih pravil, izboljšanje tehnike vožnje ...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - po dogovoru in v soglasju s kandidatom sme učitelj vožnje prijaviti kandidata na izpit iz praktične vožnje na izpitnem centru - po dogovoru in v soglasju s kandidatom (lahko) učitelj vožnje s kandidatom izvede še dodatno usposabljanje v samostojni vožnji - sodelovanje pri praktični vožnji kandidata na izpitu pred komisijo za vozniške izpite 	<ul style="list-style-type: none"> - zna presoditi, katere elemente praktične vožnje bi bilo za uspeh na izpitu pred izpitno komisijo s kandidatom še potrebno utrditi (dosledno spoštovanje pravil, tehnika vožnje, površnost ...) - zna skladno s svojimi opažanji kandidatu primerno svtovati - pozna postopek in spremno dokumentacijo ter pogoje, ki so predpisani za prijavo kandidata na izpit iz vožnje motornega vozila 	<ul style="list-style-type: none"> - opiše postopek, ki ga izvede šola vožnje, in obveznosti kandidata pri prijavi (dokumentacija, ki jo mora predložiti)
<ul style="list-style-type: none"> - sprotno in temeljito vodenje evidenčnega kartona vožnje za posamezne kandidate - izdelava zapisnika o preizkusu znanja iz vožnje - zaključitev kandidatovega evidenčnega kartona (v primeru uspešno opravljenega praktičnega dela vozniškega izpita) in oddaja v arhiv šole vožnje - hramba vseh 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna predpisano dokumentacijo in evidence, ki jih mora kot učitelj vožnje voditi za vsakega kandidata za voznika motornega vozila določene kategorije 	<ul style="list-style-type: none"> - našteje evidence, ki jih mora voditi učitelj vožnje, in dokumentacijo, ki jo mora izpolnjevati - opiše dnevni razvid vožnje - opiše evidenčni karton vožnje - našteje, katere dokumente mora imeti učitelj vožnje pri sebi med usposabljanjem kandidata za vožnjo - našteje vso dokumentacijo šole vožnje, ki se nanaša na usposabljanje kandidatov

<p>dokumentov, ki jih je učitelj vožnje dolžan imeti pri sebi med usposabljanjem kandidata za vožnjo (dnevni razvid vožnje, kandidatov evidenčni karton vožnje, svoje vozniško dovoljenje in dovoljenje za učitelja vožnje)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - obvezna udeležba v programih rednega obnavljanja in dopolnjevanja znanja za učitelja vožnje in učitelje predpisov - spremljanje tehnološkega razvoja na področju avtomobilizma - spremljanje novosti na področjih, ki so pomembna za kakovostno in uspešno opravljanje dela učitelja predpisov (predpisi s področja varnosti cestnega prometa, predpisi s področja avtošolske dejavnosti, drugi pomembni predpisi in pravilniki s področja prometa ...) 	<ul style="list-style-type: none"> - se zaveda pomena permanentnega izobraževanja oziroma usposabljanja v svoji stroki - zna poiskati koristne informacije za svoje delo v strokovni literaturi in strokovnih revijah - zna poiskati razne informacije s pomočjo računalnika - pozna zakon o varnosti cestnega prometa, zakon o prevozih v cestnem prometu in ostele najpomembnejše zakone in podzakonske predpise, ki urejajo področje prometa: - pravilnik o šolah vožnje - pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah - pravilnik o napravah in opremi vozil v cestnem prometu - pravilnik o dimenzijah, masah in opremi vozil - pravilnik o znakih, ki jih dajejo 	<ul style="list-style-type: none"> - pojasni pomen kritičnega vrednotenja lastnega dela za kakovostno usposobljenost voznikov - našteje nekaj primerov ustrezne strokovne literature ali druge vire informacij - demonstrira osnovno uporabo računalnika - demonstrira uporabo računalnika za iskanje informacij preko svetovnega spleta (internet) - dokaže, da pozna temeljna poglavja zakona o varnosti cestnega prometa po vsebini - dokaže, da pozna vsebino temeljnih določb podzakonskih predpisov s področja cestnoprometne zakonodaje, avtošolske dejavnosti in drugih predpisov

<ul style="list-style-type: none"> - prizadevanje za lastno usposobljenost za vožnjo vozila, ki je namenjeno poučevanju praktične vožnje kandidatov za voznike motornih vozil določene kategorije - spremljanje šolske zakonodaje - spremljanje literature s področja vzgoje in izobraževanja, ki je po svoji vsebini neposredno povezana z delom učitelja predpisov - skrbi za vestno opravljanje svojega dela in za korektne odnose z delodajalcem in strankami – kandidati za voznike 	<p>policisti udeležencem v cestnem prometu</p> <ul style="list-style-type: none"> - pravilnik o vozilih s prednostjo in vozilih za spremstvo - pravilnik o vozniškem izpitu - pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati vozila in vozniki, s katerimi se prevažajo skupine otrok - odlično obvlada vozilo, s katerim poučuje praktično vožnjo - se je sposoben hitro prilagoditi novemu ali drugemu vozilu v primeru zamenjave voznega parka v šoli vožnje - pozna didaktiko, metodiko pouka, načine preverjanja ter vrednotenje in ocenjevanje znanja, oblikovanje testnih nalog in vprašanj - pozna osnove delovne zakonodaje, poslovnega komuniciranja in poslovnega bontona 	<ul style="list-style-type: none"> - razloži, kaj pomeni biti usposobljen za vožnjo vozila, ki je namenjeno kandidatom za voznike motornih vozil za izvajanje vaj iz vožnje - dokaže, da pozna osnove s področja pedagogike - pozna delovne obveznosti učitelja vožnje - pozna pravice in dolžnosti, povezane z opravljanjem poklica - pozna temeljne določbe zakona o gospodarskih družbah in zakona o delovnih razmerjih
--	--	---

2.5 PRAKTIČNO PREVERJANJE

Praktično preverjanje za učitelja vožnje bi se moralo opravljati vsaj na vsake tri leta. V tej stroki je zelo pomemben element poučevanja, da vsak posamezen učitelj vožnje prikaže svoje izkušnje pred komisijo, kjer se vidi, koliko je vsak posameznik dejansko sposoben za učitelja vožnje. Kot smo v diplomskem delu že povedali, vse šole vožnje niso enake in vse niso dovolj kvalitetne, kar se pokaže tudi na samih učiteljih vožnje in se temu primerno po preverjanju takšnim učiteljem dovoljenja ne bi podaljšalo.

2.6 PODALJŠANJE DOVOLJENJA ZA UČITELJA VOŽNJE – LICENCA

Dovoljenje za učitelja vožnje, ki ga izda in podaljša UE, je veljavno pet let. S tem, da velja, da lahko učitelj vožnje podaljša dovoljenje – licenco, a mora enkrat letno imeti opravljeno obnavljanje za to dejavnost, tako imenovano permanentno izobraževanje. S temi dokumenti gre lahko na UE in lahko potem podaljša dovoljenje učitelja vožnje za nadaljnjih pet let.

2.7 ODVZEM DOVOLJENJA

Dovoljenje za učitelja vožnje se lahko zaključi oziroma mu je odvzeto, če oseba krši zakon v cestnem prometu (prehitra vožnja, vožnja pod vplivom alkohola, da je zdravstveno nezmožen itd.). Oseba recimo dobi kazenske točke, ki pa ne smejo presegati 6 KT (ta oseba vozi v času službe ali pa vozi privatno), točke se seštevajo in potem je za te zadeve pristojen organ Ministrstvo za notranje zadeve.

3 POUČEVANJE KANDIDATOV

Program usposabljanja kandidatov, kot ga predpisuje Pravilnik o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, se uporablja v šolah vožnje, ki pa je razdeljen na dva dela:

3.1 TEORETIČNI DEL

Teoretični del usposabljanja se izvaja izključno v opremljeni učilnici šole vožnje, ki je vpisana v register šol vožnje oz. je bila pred vpisom v register šol vožnje pregledana s strani pristojnega organa.

3.2 PRAKTIČNI DEL

Praktični del usposabljanja se izvaja na različnih površinah, glede na učno stopnjo, v katero sodijo posamezne naloge:

- vaje iz **prve** učne stopnje se izvajajo na neprometni površini (poligonu):
 - osnovne tehnične lastnosti vozila,
 - svetlobne naprave,
 - speljevanja, ustavljanje vozil,
 - zaviranje v sili,
 - nastavitve sedeža, ogledal.

- vaje iz **druge** učne stopnje se izvajajo na cestah z redkejšim prometom v naselju in zunaj naselja:
 - pravilno vključevanje v promet in vožnja po manj prometnih cestah zunaj naselja,
 - vožnja po manj prometnih cestah v naselju,
 - vožnja na krožnem prometu,
 - ustavljanje, parkiranje in obračanje vozila,
 - vožnja čez železniško progo,
 - vožnja po enosmernih cestah,
 - samostojna uporaba pridobljenega znanja – samoocenjevanje.

- vaje iz **tretje** učne stopnje se izvajajo na cestah z gostejšim prometom v naselju in zunaj naselja:
 - vožnja po večpasovnih cestah v naselju,
 - vožnja ponoči – relacija,

- vožnja po avtocesti in cesti, rezervirani za motorna vozila,
- samostojna uporaba pridobljenega znanja – samoocenjevanje.

4 RAZISKAVA

V namen diplomskega dela je bila izvedena anonimna anketa, katere odgovore smo potem med seboj tudi primerjali in prišli do predlogov za izboljšanje.

Anketni vprašalnik so izpolnili učitelji vožnje motornih vozil; vozniki motornih vozil, ki imajo že več letne izkušnje v prometu; kandidati za voznike motornih vozil, ki so ravnokar opravili izpit, in nekateri, ki se še usposablja v šoli vožnje; člani izpitne komisije iz več regij pa so se anonimni anketi izognili.

Skupno je bilo izpolnjenih 88 vprašalnikov, od tega jih je izpolnilo 28 učiteljev vožnje, 30 voznikov motornih vozil, 30 kandidatov za voznike motornih vozil, 0 članov komisije.

4.1 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UČITELJE VOŽNJE MOTORNIH VOZIL

Anketni vprašalnik za učitelje vožnje motornih vozil je izpolnilo 89,29 % moških in 10,71 % žensk.

Koliko let ste že voznik motornega vozila?

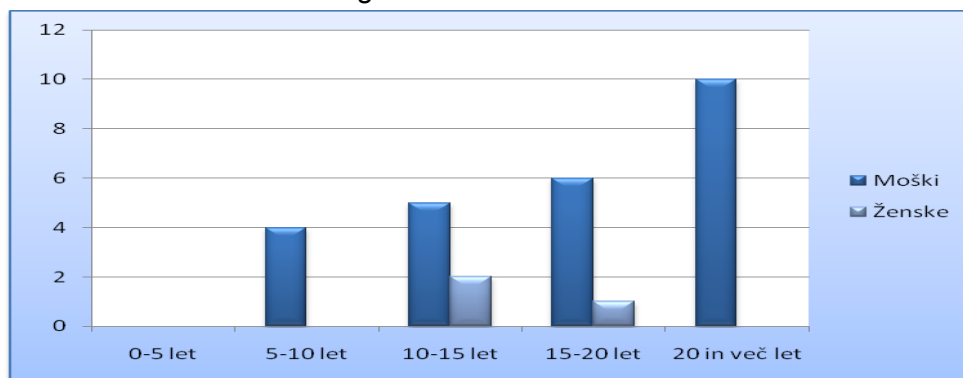

Tabela 1: Povprečna starost učiteljev vožnje motornih vozil

Pri učiteljih vožnje, ki so izpolnili anketni vprašalnik, smo ugotovili, da jih je velika večina voznik motorna vozila že 20 ali več let (kar 35,71 %). Sledi jim skupina od 10 do 15 let in prav tako od 15 do 20 let (po 25,00 % vsaka). Najmanjša skupina učiteljev vožnje je tista od 5 do 10 let (14,29 %).

Koliko kilometrov letno prevozite z zasebnim motornim vozilom?

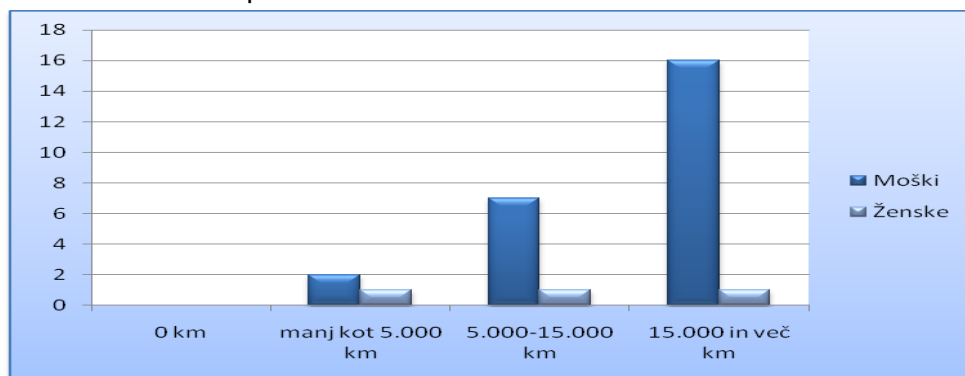

Tabela 2: Povprečno letno zasebno prevoženi kilometri z motornim vozilom

Največ izprašanih učiteljev vožnje (60,72 %) z motornim vozilom na leto zasebno prevozi 15.000 ali več kilometrov. Sledijo jim tisti, ki prevozijo med 5.000 in 15.000 kilometrov na leto (28,57 %). Najmanj je izprašanih učiteljev vožnje (10,71 %), ki zasebno prevozijo z motornim vozilom manj kot 5.000 kilometrov na leto.

Koliko kilometrov letno zasebno prevozite z drugo kategorijo, katero tudi učite?

- Več kot polovica (57,14 %) učiteljev vožnje, ki poučujejo B-kategorijo, prevozi v povprečju 8.000 km še s kategorijo A.
- Samo nekaj učiteljev vožnje (14,29 %) jih zasebno prevozi v povprečju 22.000 km letno s kategorijo C.
- Le eden izmed vseh učiteljev vožnje (3,57 %) zasebno prevozi povprečno 1.500 km letno s kategorijo D.

Koliko ur/mesec, poučujete kandidate za voznike motornih vozil?

- Dobili smo rezultat, da učitelji vožnje kandidate v povprečju poučujejo po 165 ur/mesec.

Koliko let poučujete kot učitelj vožnje motornega vozila?

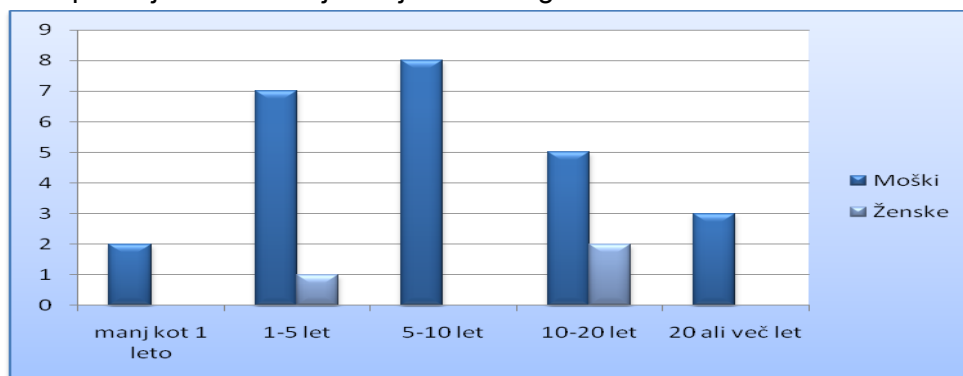

Tabela 3: Povprečno letno poučevanje učitelja vožnje motornih vozil

Največ učiteljev vožnje (28,57 %), ki več let poučujejo kandidate za voznike motornih vozil B-kategorije, se nahaja v skupini med 1 in 5 let ter med 5 in 10 let. Potem so zelo blizu tudi učitelji vožnje (25,00 %), ki poučujejo med 10 in 20 let. Sledijo jim učitelji (10,72 %), ki poučujejo 20 ali več let. Najmanj pa je učiteljev vožnje, ki učijo manj kot 1 leto.

Katera je Vaša dokončana stopnja izobrazbe?

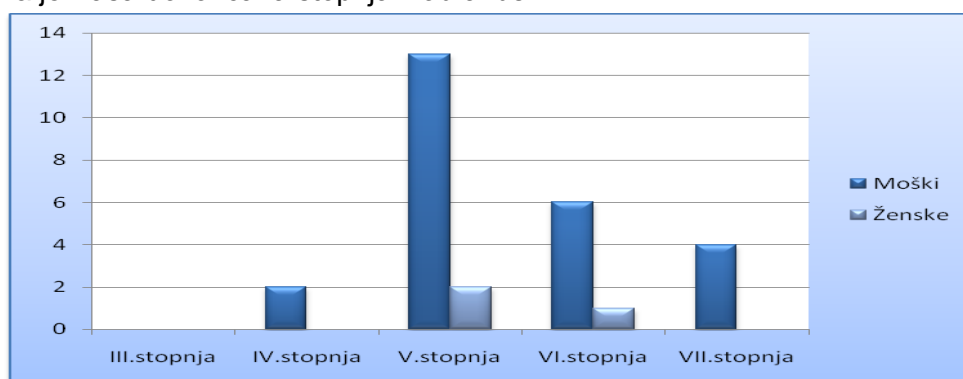

Tabela 4: Povprečna stopnja izobrazbe učiteljev vožnje

Kdor hoče biti učitelj vožnje, mora imeti vsaj V. stopnjo izobrazbe, zato jih je s to izobrazbo več kot polovica (kar 53,57 %). Sledijo jim učitelji vožnje (25,00 %), ki imajo VI. izobrazbo. Nekaj od njih jih ima VII. stopnjo izobrazbe (kar 14,29 %), le malo pa jih ima IV. stopnjo izobrazbe.

Kandidate katerih kategorij usposabljate?

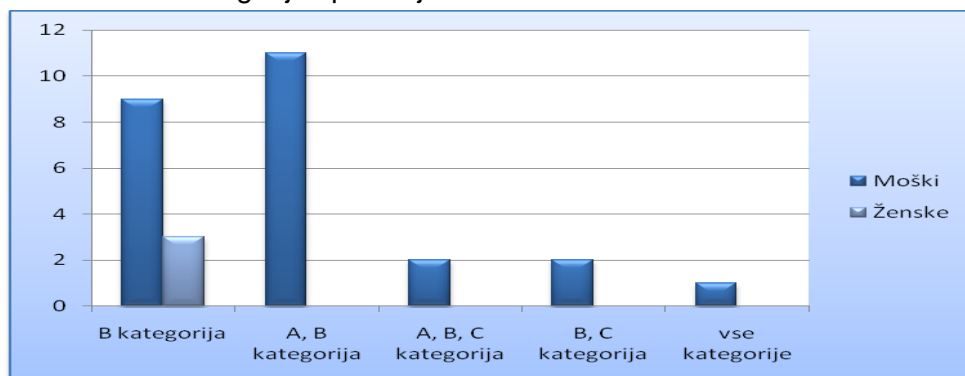

Tabela 5: Povprečne kategorije učiteljev vožnje za usposabljanje kandidatov

Največ učiteljev vožnje (42,86 %) ima opravljeno kategorijo B, za katero tudi usposabljajo kandidate za voznike motornih vozil. Zelo blizu so učitelji vožnje (39,29 %), ki imajo poleg kategorije B opravljeno izobraževanje za poučevanje tudi A-kategorije in jo prav tako uporabljajo. Nekaj (7,14 %) jih ima poleg B-kategorije opravljeno dovoljenje za poučevanje tudi C-kategorije. Zelo malo izprašanih učiteljev vožnje pa ima poleg B-kategorije še A- in C-kategorijo (7,14 %). Le eden (3,57 %) ima vse kategorije za poučevanje kandidatov za voznike motornih vozil.

Katere kategorije še imate, pa jih NE usposabljate?

- V povprečju ima velika večina učiteljev vožnje (42,86 %) opravljeno in so možni usposabljati samo za kategorijo B, kar pomeni, da nima nihče druge kategorije razen te, ki jo uči.
- V povprečju ima 7,14 % učiteljev vožnje motornih vozil za kategorijo B opravljene vse kategorije.
- V povprečju ima 21,43 % učitelje vožnje opravljeno še kategorijo A, vendar ne usposabljajo kandidatov za to kategorijo.
- Povprečno imajo učitelji vožnje opravljeno še kategorijo C (17,86 %).
- Povprečno imajo učitelji vožnje opravljeno še kategorijo D (10,71 %).

Ali se v bodoče vidite tudi v vlogi ocenjevalca? Razložite, zakaj?

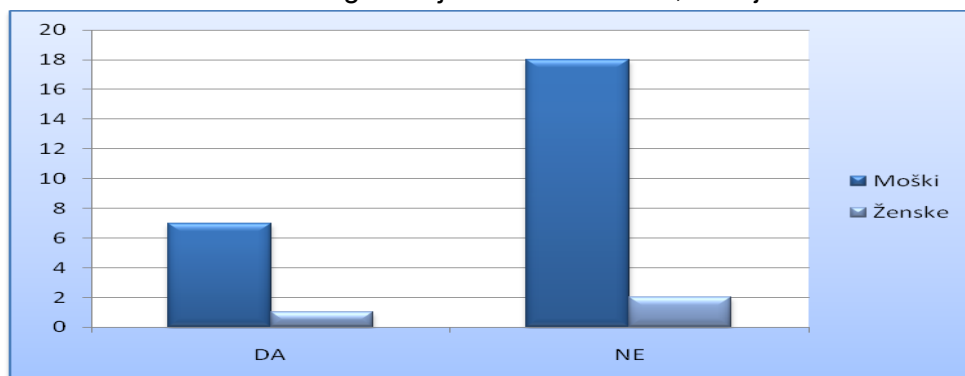

Tabela 6: V vlogi ocenjevalca učitelji vožnje odgovarjajo

Največ učiteljev vožnje je odgovorilo z NE (kar 71,43 %), nekateri (28,57 %) pa so odgovorili z DA. Spodaj navajamo nekaj kratkih komentarjev, ki so jih podali izprašani učitelji, da bi obrazložili svoje odgovore:

- NE: Ni mi všeč delo ocenjevalca.
- NE: Upam, da končam fakulteto in se zaposlim v tem poklicu, za katerega se bom izobraževal.
- NE: Mentalno ne mislim nikoli iti v penzijo.
- NE: Želja po drugačni obliki dela.
- NE: Dolgočasno; monotono delo; nižja plača.
- NE: Sem že poskusil; ker se enostavno ne vidim v tem poklicu.

- DA: Pridobiti nove izkušnje
- DA: Zato, ker bi realno ocenjeval in upošteval mnenje učitelja vožnje.
- DA: Zanima me še njegov pogled do kandidata.
- DA: Delo me veseli, zanesljiva služba.

S križcem označite trditve v tabeli od 1 do 4 (1 je najnižja ocena). – Kako ste zadovoljni s člani komisije za voziške izpite?

	1	2	3	4
Obvladajo stroko.	1	3	17	7
Znajo s kandidati.	2	9	12	5
Prestrogi so.	2	7	15	4
Poznajo predpise.	1	1	5	21
Izpit vodijo po istih relacijah.	6	7	10	5
Preverjajo znanje kandidata iz tehnike vožnje.	3	4	9	12
Znajo razložiti razlog za neuspeh.	3	5	9	11
Znajo pohvaliti.	7	9	9	3
Upoštevajo mnenje učitelja vožnje.	1	8	7	2
SKUPAJ	36	53	93	70

Tabela 7: Povprečna označitev učitelja vožnje, kako ocenjuje ocenjevalce pri voziškem izpitu

Kolikokrat ste opravljali izpitno vožnjo?

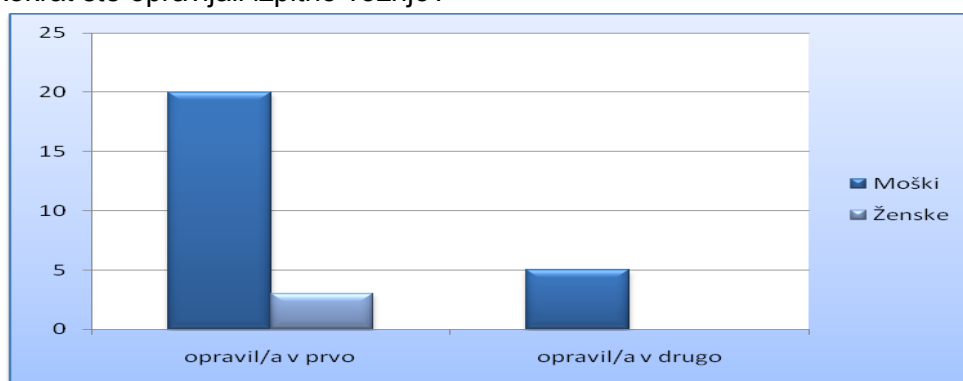

Tabela 8: Povprečni izračun opravljanja izpitne vožnje učiteljev vožnje

Kar 82,14 % učiteljev vožnje je izpitno vožnjo opravilo prvič. V drugem poizkusu pa jih je le nekaj (17,86 %). Res pa je, da se med vsemi učitelji vožnje sama vožnja razlikuje: nihče med njimi ni enak, prav tako kot niso enaki tudi kandidati. Je pa

lahko pokazatelj v samem prometu, kako kandidat obvlada vožnjo kot samostojen voznik.

Radi delate s kandidati za voznike?

Vsi učitelji vožnje, ki so rešili anketni vprašalnik, so odgovorili z DA (96,43 %), le eden je napisal NE (3,57 %).

Se Vam dopolnilna usposabljanja za učitelja vožnje zdijo smiselna?

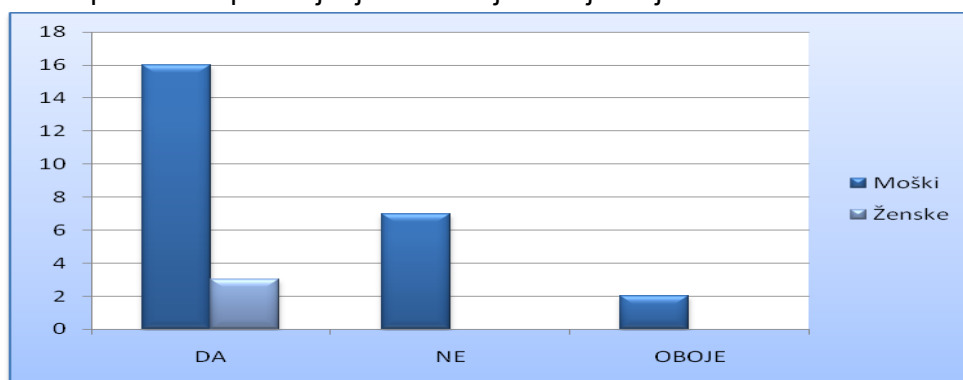

Tabela 9: Dopolnilna usposabljanja za učitelja vožnje (smiselna ali ne in zakaj?)

Med anketiranimi učitelji vožnje (67,86 %) je največ tistih, ki se jim usposabljanja za učitelja vožnje zdijo smiselna, dočim pa se nekaterim anketirancem (25,00 %) usposabljanje ne zdi prav nič smiselno. Nekaj je tudi tistih (7,14 %), ki se po mojem mnenju niso znali odločiti, zato so se odločili kar za oboje.

Razlogi, zakaj DA:

- ✓ da se izve kakšna novost,
- ✓ potrebujemo znanje; nadgradnja znanja,
- ✓ zaradi napredka tehnologije, zaradi strokovnosti,
- ✓ samo takrat, kadar imajo smisel za stroke,
- ✓ novi predpisi,
- ✓ obnavljanje in dopolnjevanje znanja; osvežitev in pridobitev novega znanja,
- ✓ nikoli ni preveč znanja,
- ✓ zaradi novih informacij,
- ✓ ker se zakonodaja ves čas spreminja.

Razlogi, zakaj NE:

- ✓ največkrat ne dosežejo namena,
- ✓ premalo uporabnega znanja,
- ✓ niso dovolj aktualna, uporabna,
- ✓ ne izveš nič novega,

- ✓ zato, ker jih ni,
- ✓ ker so nestrokovna,
- ✓ vodijo jih tisti, ki nimajo izkušenj z učenjem.

Ali menite, da člani izpitne komisije premalokrat upoštevajo Vaše mnenje. Če DA, v čem vidite vzrok takšnega obnašanja?

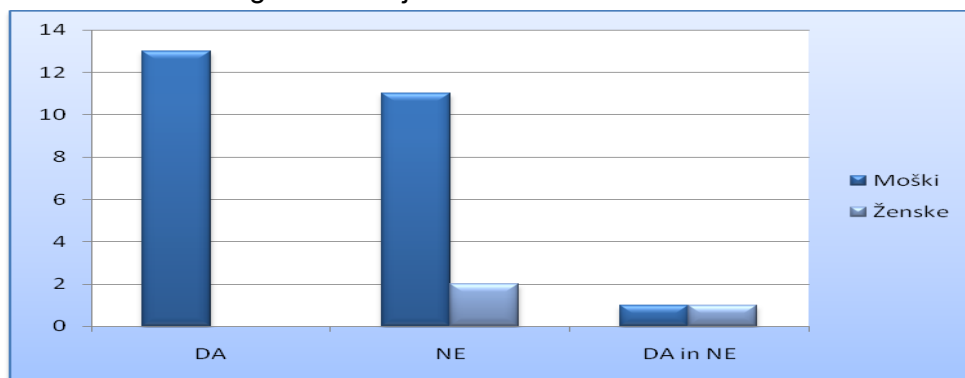

Tabela 10: Ali člani izpitne komisije upoštevajo mnenja učitelja vožnje

Z odgovori med anketiranimi učitelji vožnje smo bili kar malo presenečeni: kar 46,43 % je odgovorilo DA in prav tako jih je 46,43 % izbralo odgovor NE. 7,14 % pa se je odločilo kar za oba odgovora in niso podali nikakršnega razloga. Spodaj navajamo nekaj odgovorov, ki ob odgovorih DA ponudijo obrazložitev, zakaj takšno obnašanje članov izpitne komisije:

- ✓ Ker so glavni in mislijo, da imajo vedno prav.
- ✓ Zato, ker se ne pogovarjajo.
- ✓ Zato, ker mislijo, da vedo več od učiteljev vožnje.
- ✓ V nezaupanju, strokovnih standardih.
- ✓ Aroganca, vzvišenost.
- ✓ Zaradi možnosti nesoglasja pred kandidatom.
- ✓ Vzrok tiči v zakonodaji, ki jim to omogoča.
- ✓ Nimajo vpogleda v potek usposabljanja kandidata.
- ✓ Sploh ne vprašajo za mnenje.

Kaj Vam je najbolj všeč pri delu učitelja vožnje? Zakaj bi ta poklic priporočili?

- Delo z ljudmi; z mladimi; prenašanje znanja na kandidate in s tem pripomoreš k varni vožnji.
- Da nekoga naučiš voziti.
- Opazovanje napredka – vsak kandidat je osebek in ga je treba drugače učiti.
- Veselje do vožnje, spoznavanje novih ljudi.
- Želja izboljšati kulturo ljudi.

- Samostojnost; sam planiraš urnik.
- Prepletanje različnih področij znanj.
- Zanimiv poklic, če poučuješ več različnih kategorij.

Kaj Vas najbolj moti pri delu učitelja vožnje? Zakaj bi ta poklic odsvetovali?

- ✓ Sedenje v avtu, prisilna drža.
- ✓ Večkrat na dan hodim v službo – nestalen urnik.
- ✓ Predolg delovnik, predvsem v popoldanskem času.
- ✓ Slaba plača; premalo cenjeno delo; urnik razporejen skozi ves dan.
- ✓ Zasluzek je na robu preživetja.

4.2 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

Anketni vprašalnik za voznike motornih vozil je izpolnilo 43,33 % moških in 56,67 % žensk.

Koliko let ste že voznik motornega vozila?

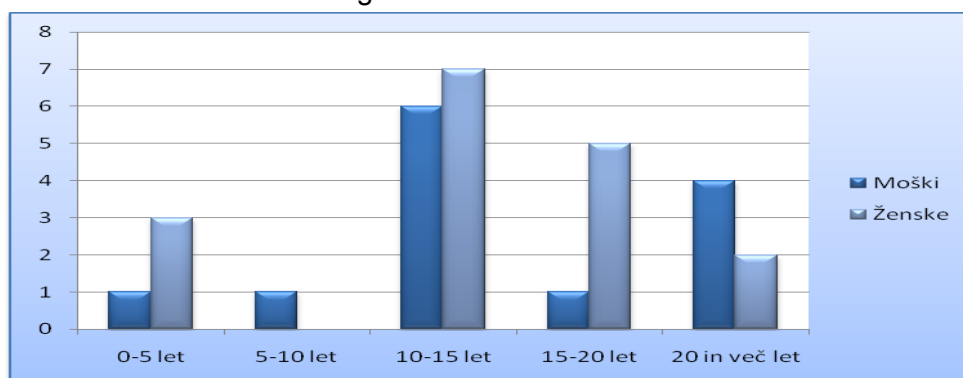

Tabela 11: Povprečna starost voznikov motornih vozil

Največ voznikov motornih vozil (43,34 %) ima v povprečju med 10 in 15 let izkušenj v prometu oz. je toliko časa voznik motornega vozila. Sledijo jim vozniki, ki imajo med 15 in 20 let in prav tako med 20 let ali več izkušenj (20,00 %). Nato so vozniki, ki so vozniki motornih vozil v obdobju med 0 in 5 let. Najmanj anketiranih voznikov (3,33 %) pa je v skupini voznikov motornih vozil med 5 in 10 let.

Koliko kilometrov letno zasebno prevozite z motornim vozilom?

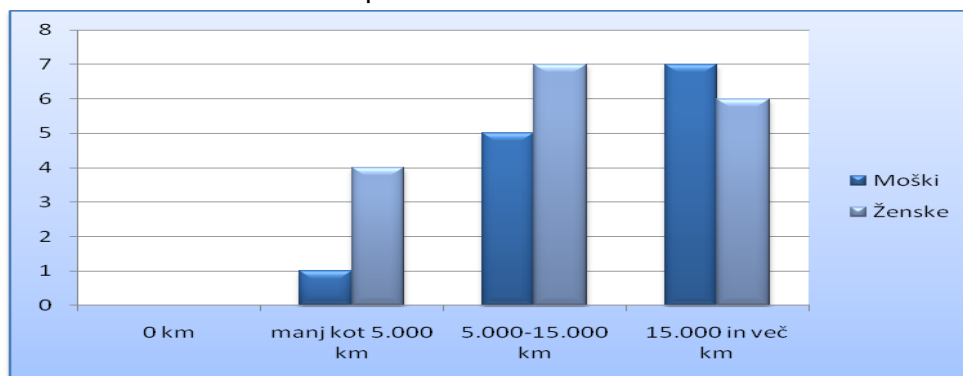

Tabela 12: Povprečno letno prevoženih kilometrov z motornim vozilom

Največ izprašanih voznikov (43,33 %) prevozi zasebno na leto 15.000 in več kilometrov. Sledijo jim vozniki, ki prevozijo med 5.000 in 15.000 kilometrov na leto (40,00 %). Najmanj izprašanih anketiranih voznikov motornih vozil (16,67 %) pa prevozi po manj kot 5.000 kilometrov na leto.

Menite, da je Vaše poznavanje cestnoprometnih predpisov zadovoljivo za promet?

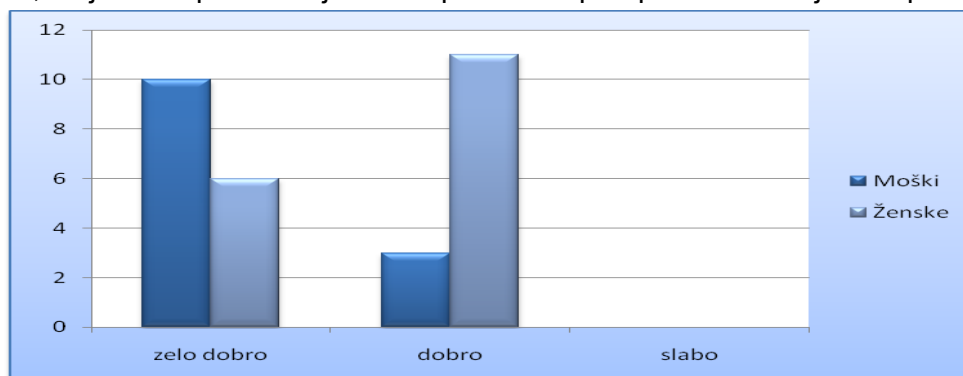

Tabela 13: Povprečno znanje poznavanja cestnoprometnih predpisov

V povprečju več kot polovica anketiranih voznikov pravi, da cestnoprometne predpise poznajo zelo dobro (kar 53,33 %). Da dobro poznajo cestnoprometne predpise, jih v povprečju meni (46,67 %). Nihče izmed vseh voznikov, ki so rešili anketni vprašalnik, pa se ne strinja z odgovorom »slabo«.

Za katere kategorije imate še opravljeno vozniško dovoljenje?

- V povprečju ima 46,67 % voznikov motornih vozil poleg vozniškega dovoljenja kategorije B opravljen izpit še za kategorijo A.
- Sledijo jim vozniki motornih vozil, ki imajo samo kategorijo B (43,33 %).
- Le 6,67 % ima opravljene popolnoma vse kategorije.
- A le eden (3,33 %) pa ima poleg kategorije B opravljeno še A in C kategorijo.

Katera je Vaša stopnja izobrazbe?

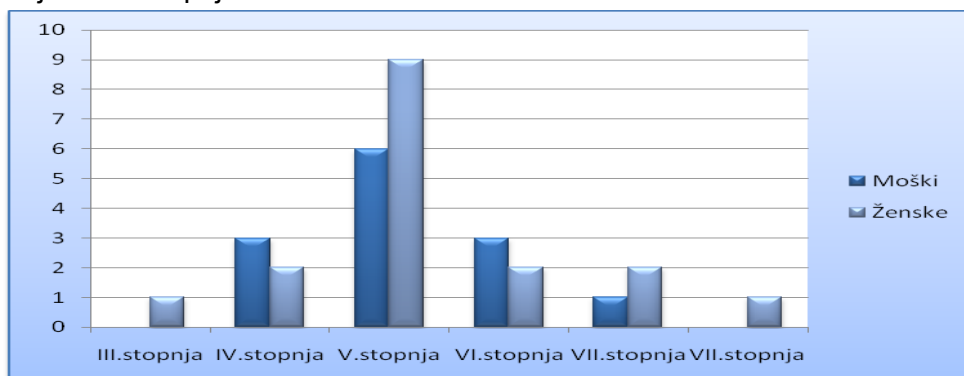

Tabela 14: Povprečna stopnja izobrazbe voznikov motornih vozil

Povprečna stopnja izobrazbe voznikov motornih vozil nam kaže sledečo sliko: ravno polovica (50,00 %) vseh anketirancev ima V. stopnjo izobrazbe. Sledita jim skupini voznikov motornih vozil s IV. in VI. stopnjo izobrazbe (16,66 %). 10,00 % anketiranih voznikov ima VII. stopnjo izobrazbe, najmanj (3,33 %) pa je tistih voznikov motornih vozil, ki imajo opravljeno III. in VIII. stopnjo izobrazbe.

Kolikokrat ste opravljali izpitno vožnjo?

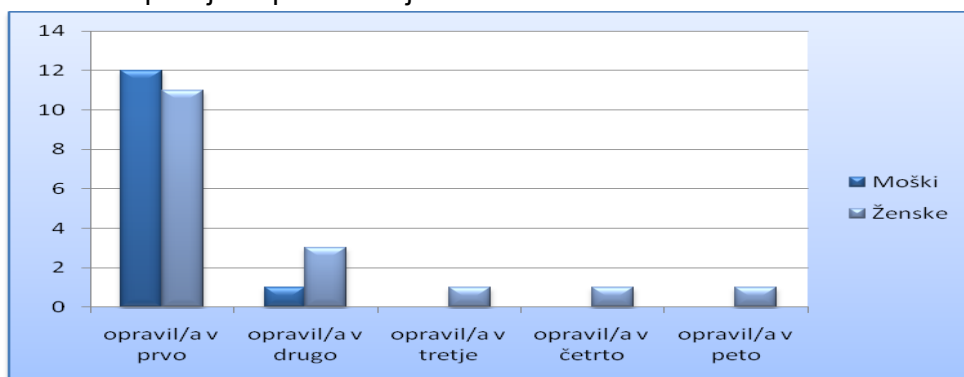

Tabela 15: Povprečje opravljanja izpitne vožnje voznikov motornih vozil

V povprečju je največ odstotkov (76,67 %) voznikov motornih vozil opravilo izpitno vožnjo v prvem poskusu. Sledijo jim tisti, ki so jo opravili v drugem poskusu (13,34 %). A le nekaj anketiranih voznikov motornih vozil je opravljalo izpitno vožnjo v več poskusih (3,33 %), in sicer v tretjem, četrtem in petem poskusu.

Ste pridobili kaj kazenskih točk?

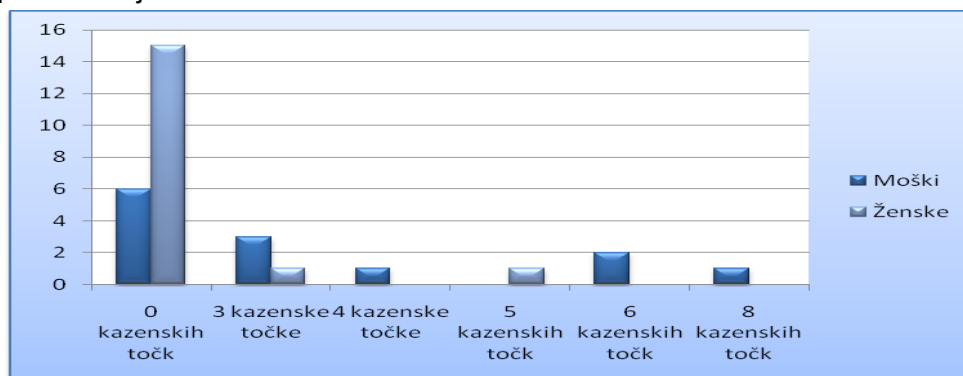

Tabela 16: Povprečno število kazenskih točk voznikov motornih vozil

Povprečno imajo vozniki motornih vozil po 0 kazenskih točk (70,00 %). Nekaj je tistih, ki imajo po 3 kazenske točke (13,34 %). 6,67 % voznikov motornih vozil ima po 6 kazenskih točk. Najmanj voznikov motornih vozil (3,33 %) pa ima v povprečju po 4, 5 in 8 kazenskih točk.

Kaj Vas je motilo pri učitelju vožnje?

Pozitivno:

- Navodila so bila vedno jasna.
- Nič, bil je super.

Negativno:

- Osebnostne lastnosti učitelja vožnje; dokaj nesproščen in neprijazen; nesigurnost, živčnost in preveliko število ur.
- Premalo potrpežljivosti, neusposobljenost.
- Da je zamujal.
- Kajeje med vožnjo.
- Ni znal razložiti in pokazati stvari, zamujanje na ure, da zaradi tega skoraj nobena šolska ura ni bila izkoriščena v celoti.
- Nestrokovnost, neznanje, počasnost.
- Kreganje, nesramnost, kadar je imel/-a slab dan.
- Neprimerna komunikacija.

Kaj Vas je motilo pri ocenjevalcu na izpitu?

Pozitivno:

- Do zadnjega nisem vedela, če sem opravila izpit.
- Nič. Bil je korekten in ne preveč zahteven.

- Nič, ker je ocenjeval pravično; usmerjen/-a sem bila vedno pravočasno.

Negativno:

- Ko ni znal čisto slovensko.
- Preveč so pikolovski in premalo življenski, ne opazujejo, kako človek vozi, le na napake čakajo.
- Dajal vtis, kot da se mu ne da biti tam in da je izpitna vožnja z mano in učiteljem vožnje nujno zlo.
- Neživljensko ocenjevanje.
- Če bi bila malenkost bolj sproščena, bi bil/-a tudi jaz manj živčen/-na.

Kaj bi priporočili učiteljem vožnje?

- Naj nove šoferje naučijo čim več.
- Naj bodo potrpežljivi; razumevajoči, sproščeni; strpnost do kandidatov.
- Kar tako naprej.
- Nazorno razlago in potrpežljivost, predvsem pa točnost in doslednost pri dogovorjenih urah.
- Umirjen pristop, samozavest pri podajanju znanja.
- Več znanj iz pedagogike in andragogike.
- Nasmejan in pozitiven odnos do kandidatov.
- Da kandidatu ne govorijo, da niso vsi za vse, ker s tem pokaže, da ne verjame vanj.
- Da naj malo manj gledajo na to, da bodo več zaslužili, in da tiste, ki so sposobni, prej pošljejo na izpitno vožnjo; da kandidatom poenostavijo pravila in prakso.

4.3 ANKETNI VPRAŠALNIK ZA KANDIDATE ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

Anketni vprašalnik za kandidate za voznike motornih vozil je izpolnilo 36,67 % moških in 63,33 % žensk.

Pri kateri starosti ste se začeli usposabljanje za voznika v šoli vožnje?

- ✓ Moški: v povprečju 19 let.
- ✓ Ženske: v povprečju 25 let.

Kdo Vas je navdušil (spodbudil) za vožnjo motornega vozila?

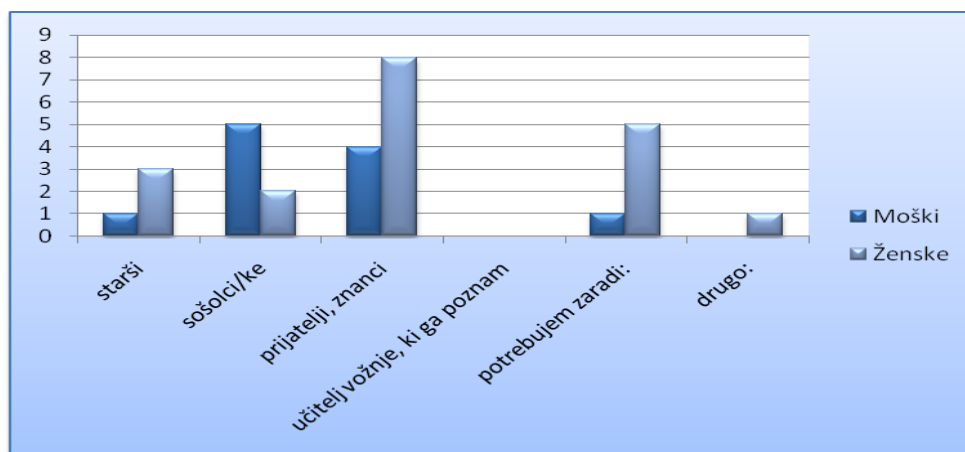

Tabela 17: Povprečje kandidata, zakaj se je odločil za vožnjo motornega vozila, kdo ga je navdušil (spodbudil)

V povprečju velja, da so 40,00 % voznikov motornih vozil navdušili (spodbudili) prijatelji in znanci. 23,34 % je voznikov, ki so jih spodbudili sošolci/-ke. Nekaj par je tistih (20,00 %) ki jih je spodbudilo to, da to potrebujejo zaradi boljše zaposlitve, mobilnosti. 13,33 % je tistih, ki so jih spodbudili starši. Najmanj je tistih (3,33%), ki so se odločili za odgovor »drugo«, pri tem pa navajajo npr.: »Še odkar se spomnim, sem bila odločena, da bom začela voziti takoj, ko bom lahko.«

Že imate izbrano motorno vozilo? Katere znamke in tipa?

- V povprečju so kandidati odgovorili z odgovorom NE (73,33 %), torej, da nimajo še izbranega motornega vozila.
- Z odgovorom DA pa jih je v povprečju odgovorilo 26,67 %: znamke vozil so Toyota Yaris, Renault Clio, Opel Corsa, Audi.

Zakaj ste se odločili za šolo vožnje, v kateri opravljate vozniški izpit?

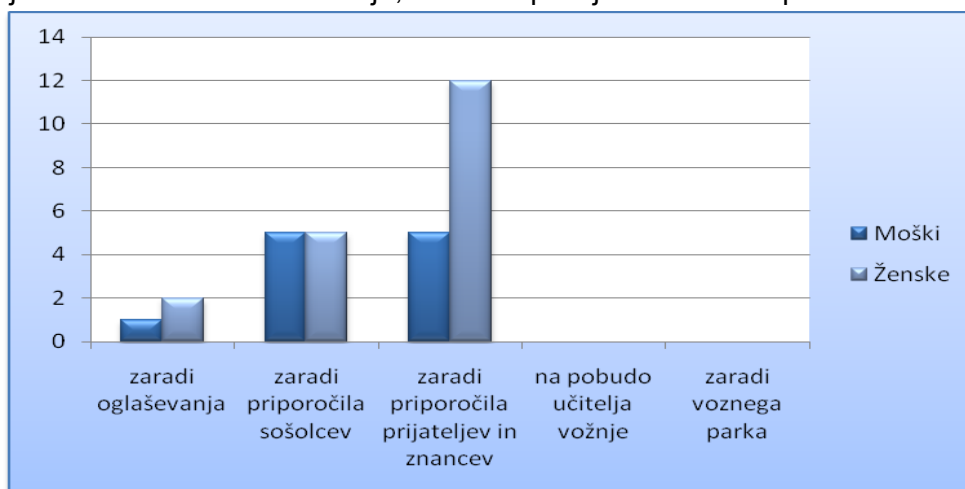

Tabela 18: Povprečje kandidatov, na podlagi česa so se odločili za šolo vožnje

V povprečju velja, da so se vozniki motornih vozil odločili za šolo vožnje, v kateri so opravljali izpitno vožnjo, zaradi priporočila prijateljev in znancev (kar 56,67 %), sledijo priporočila sošolcev (33,33 %), v najmanj slučajih (10,00 %) pa so se vozniki motornih vozil odločili za šolo vožnje, pri kateri se bodo usposabljali, zaradi oglaševanja. Nihče od anketirancev pa se v šolo vožnje ni podal na pobudo učitelja vožnje ali zaradi voznega parka.

Vozniški izpit za katera vozila nameravate še opraviti?

Kot odgovori so bile podane možnosti: A – motor, C – tovornjak, D – avtobus in F – traktor.

- Kar 60,00 % kandidatov ni izbralo nobene kategorije.
- 13,33 % je izbralo motor.
- 3,33 % pa motor in kamion.

Če bi se moral/-a še enkrat odličiti, ali bi izbral/-a isto šolo vožnje?

- ✓ Kar vsi kandidati za voznike motornih vozil (100 %), ki so pravkar opravili izpit, in nekateri, ki se še usposabljajo, so odgovorili DA.

Če bi se moral/-a še enkrat odličiti, ali bi izbral/-a istega učitelja/učiteljico vožnje?

- ✓ Kar vsi kandidati (100 %), ki so se usposabljali in uspešno opravili izpitno vožnjo, in nekateri, ki se še usposabljajo za samostojno vožnjo, so prav tako odgovorili z DA.

Koliko ur voženj si imel/-a do uspešno opravljene izpitne vožnje?

- ✓ V povprečju izpitne vožnje imajo moški 37 ur.
- ✓ V povprečju izpitne vožnje imajo ženske 52 ur.

V katerem poizkusu si opravil/-a izpitno vožnjo?

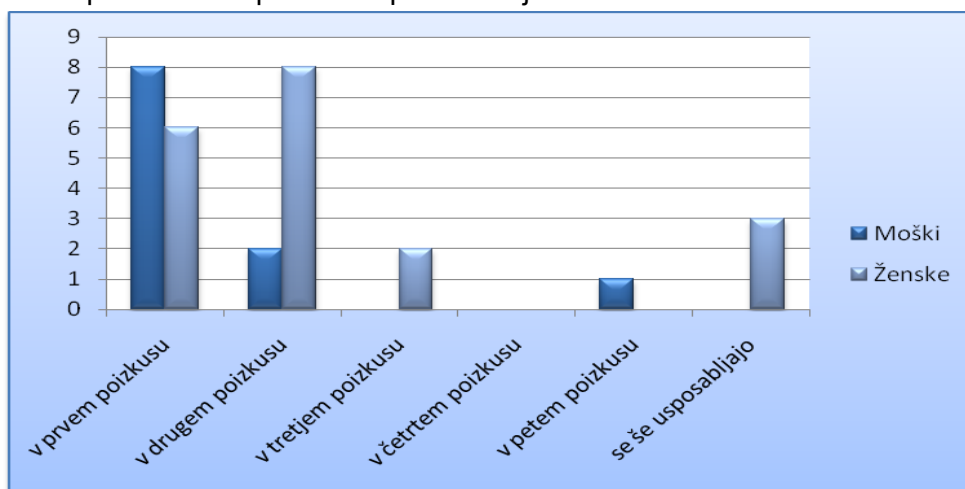

Tabela 19: Povprečje opravljanja izpitne vožnje kandidata

Povprečno število ur kaže, da je kar 46,67 % kandidatov za voznike motornih vozil izpitno vožnjo opravilo v prvem poizkusu. 33,33 % jih je opravilo izpitno vožnjo v drugem poizkusu. V tretjem poizkusu jo je opravilo 6,67 % voznikov motornih vozil. Eden od kandidatov za voznike motornih vozil (3,33 %) je opravil izpitno vožnjo v petem poizkusu. Trije kandidati za voznike motornih vozil (10,00 %) pa se še usposablajo.

S križcem označite trditve v tabeli z oceno od 1 do 4 (1 je najnižja ocena)

	1	2	3	4
Učenje na neprometni površini mi je veliko pomagalo.	7	8	10	6
Prezgodaj sva šla v promet.	6	6	12	6
Razloži mi problem, preden prideva v težavno situacijo.	0	1	23	6
Velikokrat me graja.	9	19	2	0
Pogosto me pohvali.	0	3	13	14
Razloži mi, kaj se bova učila naslednjo uro.	0	5	19	6
Na koncu ure razloži, kaj je bilo dobro, kaj ni.	0	3	11	16
Opozori me na težavo v prometu, preden se ta pojavi.	0	4	20	6
Je urejena oseba.	0	1	9	20
Vedno razumem, kaj razlaga.	0	0	11	19
SKUPAJ	22	50	120	98

Tabela 20: Povprečna označitev kandidata, kako ocenjuje učitelja vožnje

5 PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE PROGRAMA USPOSABLJANJA UČITELJA VOŽNJE B-KATEGORIJE

V zadnjih letih se je na področju Šol voženj zelo veliko spremenilo, veliko pa je bilo tudi govora o tem, kaj naj bi se spremenilo, pa se potem ni:

Spremembe povzročajo težave tistim Šolam vožnje, ki se zelo trudijo spoštovati predpise in kandidate naučiti res kvalitetne vožnje; nekatere pa niti ena sprememba ne prizadene prav nič, ker, recimo, kršijo zakon oz. predpise (staro Šolo vožnje zaprejo in nato odprejo novo, samo pod drugim imenom).

Zato bi bilo dobro, da se pri določenih zadevah spremenijo predpisi, ki bi veljali za popolnoma vse Šole vožnje enako:

- Da bi se vse učitelje vožnje na vsake 3 leta preizkušalo predvsem na praktičnem delu (pred neko komisijo); da po takem kriteriju ni mogoče podaljšati učitelju vožnje licence, če ne spoštuje predpisov in ne dela po predpisih, kot ocenjuje komisija.
- Naj se uveljavi zakon, da bo za učitelja vožnje potrebna višješolska izobrazba VI/I (kot je bilo že v letu 2010 omenjeno, pa potem na koncu ni bilo potrjeno) sedaj pa se spet govori o tem, da naj bi bilo to v zakonu spremenjeno, vendar za tiste učitelje vožnje, ki pa imajo že 10 let izkušenj, to ni potrebno. Sicer pa izobrazba niti ni pomembna – pomembna je kvaliteta učitelja vožnje in njegovega poučevanja ter same tehnike – kot smo prej že omenili.
- Da bi se tudi pri izpitni komisiji praktično preverilo stanje ocenjevalcev, ker vsak dela, kot se njemu zdi in to ni pravično (nedavno nazaj smo bili priča temu, da po krivem kandidat na koncu ni bil uspešen, pa je vse pravilno odpeljal po CPP in ni ogrožal prav nikogar).
- Načrt za permanentno izobraževanje: psihologija s področja poučevanja kandidatov (motivacija, pozitiven pristop pri učenju, novosti s področja cestnoprometne zakonodaje).
- Če so učitelji vožnje pod vplivom alkohola, naj se jim odvzame licenca, ker takšni učitelji niso nikakršen vzor bodočim voznikom.

6 ZAKLJUČEK

Za varnost v cestnem prometu nosijo del odgovornosti tudi učitelji vožnje. Od njihovega znanja in izkušenj je posledično odvisno znanje in izkušnje kandidata.

Žal pa lahko rečemo, da je nesprejemljivo to, da tisti, ki so opravili tečaj za učitelja vožnje pred desetimi leti ali več, pa se do danes zgolj teoretično izobražujejo, ohranijo licenco; tisti, ki pa v prometu nimajo dovolj izkušenj za poučevanje, pa po možnosti odprejo svojo šolo vožnje, taka šola pa je seveda zgolj pokazatelj v prometu, da določeni ljudje ne znajo ravnati pravilno v prometu, zato tudi toliko prihaja do prometnih nesreč.

Kot smo že omenili v diplomskem delu, mi ne učimo samo za vozniško dovoljenje, ampak za življenje, kjer pa je pregovor, da »dober šofer popravlja napake slabih«, viden v samem prometu. Šol voženj je v prometu ogromno, je pa res, da niso vse kvalitetne in marsikatero ne učijo dovolj dobro.

Zavedamo se, da je v prometu vse več takšnih in drugačnih voznikov, da je promet bolj gost kot pred leti in da je v prometu potrebna strpnost voznika. A večkrat se pokaže prav napačna slika: določeni ljudje se v prometu ne znajdejo in delajo vse na hitro, mudi se jim, kjer so kolone, prehitevajo itd.

Ugotovili smo, da ljudje, ki imajo dolgoletne izkušnje v prometu, na področjih, kjer se spreminjajo prometne signalizacije, vozijo na pamet. Kaj to pomeni za promet in nas udeležence v prometu? Da imajo eno določeno pot, ki jo vsakodnevno prevozijo, kar naenkrat pa se jim spremeni prometni znak ali kaj podobnega in niso pozorni na to, nimajo več prednosti – takrat se recimo zgodi prometna nesreča.

Učitelji vožnje, ki so v prometu vsakodnevno in vidijo veliko nepravilnih situacij, kako vozniki kršijo pravila, kako izsiljujejo druge udeležence v prometu, kako se vsem mudi, so živčni itd.

Raziskava, ki smo jo opravili med učitelji vožnje B-kategorije, kaže, da je vožnja najbolj pomembna in kvalitetna takrat, ko jo učitelj vožnje poda naprej med svoje kandidate. Če učitelj vožnje ni dobro, kvalitetno in smiselno podkovan v tem poklicu, se to kasneje pokaže v samem prometu in pri udeležencih v prometu.

Anketa kaže, da učitelji vožnje imajo izkušnje v prometu in jih ima v povprečju 35,71 % vozniki dovoljenje oziroma so že vozniki motornih vozil 20 in več let; v skupini od 10 do 15 let in prav tako med 15 in 20 let pa jih je manj (25,00 %).

Z največ odstotki (82,14 %) so učitelji vožnje tudi sami opravili izpitno vožnjo v prvem poizkusu, vendar pa tukaj to ni ravno pokazatelj, da delajo kvalitetno in dovolj dobro glede na poučevanje kandidatov za voznike motornih vozil.

Učitelji vožnje, ki poučujejo kandidate za voznike motornih vozil, imajo v povprečju (53,57 %) izobrazbo V. stopnje, 25,00 % učiteljev vožnje pa ima kar VI. stopnjo izobrazbe. Pred leti je bilo na predlogu Pravilnika za spremembe izrečeno, da mora imeti učitelj vožnje z manj kot 10-letnimi izkušnjami, ki poučuje kandidate opravljeno VI. stopnjo izobrazbe, vendar pa tega predloga potem niso sprejeli.

Učitelji vožnje, ki poučujejo, imajo v povprečju samo kategorijo B (42,86 %), zelo blizu (39,29 %) so učitelji vožnje, ki poleg B-kategorije poučujejo še A-kategorijo. Učitelji vožnje B-kategorije imajo v povprečju (28,57 %) med 1 in 5 let izkušenj, prav tako pa jih 28,57 % ima med 5 in 10 let izkušenj v poučevanju kandidatov za voznike motornih vozil.

Kot smo že omenili v diplomskem delu med predlogi za izboljšanje, naj bi se učitelje vožnje na vsake tri leta preverjalo oziroma preizkušalo na praktičnem delu vožnje (pred neko komisijo), kako oni sami vozijo v prometu, in bi tako prišli do uspešnega učitelja vožnje.

Z dopolnitvami in spremembami Pravilnika o programu usposabljanja učitelja vožnje, učitelja predpisov in strokovnega vodje šole vožnje, bi dobili bolj usposobljene učitelje vožnje motornih vozil za B-kategorijo in s tem izboljšali varnost vseh voznikov motornih vozil.

7 LITERATURA IN VIRI

Spletne strani:

Pravilnik o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil. Dosegljivo na naslovu: <http://www.mzip.gov.si/>. Dostopno 15. 1. 2014.

Pravilnik o programih in pogojih usposabljanja za učitelja vožnje, učitelja predpisov in strokovnega vodjo šole vožnje. Dosegljivo na naslovu: <http://www.mzip.gov.si/>. Dostopno 15. 1. 2014.

Zakon o varnosti cestnega prometa. Dosegljivo na naslovu: <http://www.uradni-list.si/>. Dostopno 15. 1. 2014.

PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik za učitelje vožnje

Priloga 2: Anketni vprašalnik za voznike motornih vozil

Priloga 3: Anketni vprašalnik za kandidate za voznike motornih vozil

Priloga 4: Anketni vprašalnik za člane izpitne komisije

KAZALO TABEL

Tabela 1: Povprečna starost učiteljev vožnje motornih vozil

Tabela 2: Povprečno letno zasebno prevoženi kilometri z motornim vozilom

Tabela 3: Povprečno letno poučevanje učitelja vožnje motornih vozil

Tabela 4: Povprečna stopnja izobrazbe učiteljev vožnje

Tabela 5: Povprečne kategorije učiteljev vožnje za usposabljanje kandidatov

Tabela 6: V vlogi ocenjevalca učitelji vožnje odgovarjajo

Tabela 7: Povprečna označitev učitelja vožnje, kako ocenjuje ocenjevalce pri vozniškem izpitu

Tabela 8: Povprečni izračun opravljanja izpitne vožnje učiteljev vožnje

Tabela 9: Dopolnilna usposabljanja za učitelja vožnje (smiselna ali ne?)

Tabela 10: Ali člani izpitne komisije upoštevajo mnenja učitelja vožnje?

Tabela 11: Povprečna starost voznikov motornih vozil

Tabela 12: Povprečno letno prevoženih kilometrov z motornim vozilom

Tabela 13: Povprečno znanje poznavanja cestnoprometnih predpisov

Tabela 14: Povprečna stopnja izobrazbe voznikov motornih vozil

Tabela 15: Povprečje opravljanja izpitne vožnje voznikov motornih vozil

Tabela 16: Povprečno število kazenskih točk voznikov motornih vozil

Tabela 17: Povprečje kandidata, zakaj se je odločil za vožnjo motornega vozila, kdo ga je navdušil (spodbudil)

Tabela 18: Povprečje kandidatov, na podlagi česa so se odločili za šolo vožnje

Tabela 19: Povprečje opravljanja izpitne vožnje kandidata

Tabela 20: Povprečna označitev kandidata, kako ocenjuje učitelja vožnje

KRATICE IN AKRONIMI

UE – Upravna enota

Priloga 1:

ANKETNI VPRAŠALNIK
Za UČITELJE VOŽNJE motornih vozil

SPOL: M Ž

STAROST: _____ let

1. Koliko let ste že voznik motornega vozila?

- 0–5 let
- 5–10 let
- 10–15 let
- 15–20 let
- 20 in več let

2. Koliko kilometrov letno prevozite z zasebnim motornim vozilom?

- 0 km
- manj kot 5.000 km
- 5.000–15.000 km
- 15.000 in več km

3. Koliko kilometrov letno zasebno prevozite z drugo kategorijo, katero tudi učite?

A – motor _____ km/letno

C – kamion _____ km/letno

D – avtobus _____ km/letno

4. Koliko ur/mesec poučujete kandidate za voznike motornih vozil?

_____ ur/mesec.

5. Koliko let poučujete kot učitelj vožnje motornega vozila?

- manj kot 1 leto
- 1–5 let
- 5–10 let
- 10–20 let
- 20 ali več let

6. Katera je Vaša dokončana stopnja izobrazbe?

_____ stopnja izobrazbe.

7. Kandidate katerih kategorij usposabljate? Obkrožite!

AM A1 A2 A B1 B B+E C1 C C+E D1 D D+E F G

8. Katere kategorije še imate, pa jih NE usposabljate? Obkrožite!

AM A1 A2 A B1 B B+E C1 C C+E D1 D D+E F G

9. Ali se v bodoče vidite tudi v vlogi ocenjevalca? Razložite, zakaj?

DA _____

NE _____

10. S križcem označite trditve v tabeli z oceno od 1 do 4 (1 je najnižja ocena). - Kako ste zadovoljni s člani komisije za vozniške izpite?

Trditev	1	2	3	4
Obvladajo stroko. Znajo s kandidati.				
Prestrogi so. Poznajo predpise. Izpit vodijo po istih relacijah. Preverjajo znanje kandidata iz tehnike vožnje. Znajo razložiti razlog za neuspeh.				
Znajo pohvaliti. Upoštevajo mnenje učitelja vožnje.				

11. Kolikokrat ste opravljali izpitno vožnjo?

Opravil/-a v prvo.

Opravil/-a v drugo.

Opravil/-a v tretje.

Drugo: _____

12. Radi delate s kandidati za voznike?

Da.

Ne.

Moram, ker nimam drugega dela.

13. Se Vam dopolnilna usposabljanja za učitelja vožnje zdijo smiselna?

DA _____ Zakaj _____

NE _____ Zakaj _____

14. Ali menite, da člani izpitne komisije premalokrat upoštevajo Vaše mnenje. Če je odgovor DA, v čem vidite vzrok takšnega obnašanja?

DA _____

NE _____

15. Kaj Vam je najbolj všeč pri delu učitelja vožnje? Zakaj bi ta poklic priporočili?

16. Kaj Vas najbolj moti pri delu učitelja vožnje? Zakaj bi ta poklic odsvetovali?

Priloga 2:

ANKETNI VPRAŠALNIK
Za VOZNIKE motornih vozil

SPOL: M Ž

STAROST: _____ let

1. Koliko let ste že voznik motornega vozila?

- 0–5 let
- 5–10 let
- 10–15 let
- 15–20 let
- 20 ali več let

2. Koliko kilometrov letno zasebno prevozite z motornim vozilom?

- 0 km
- manj kot 5.000 km
- 5.000–15.000 km
- 15.000 in več km

3. Menite, da je Vaše poznavanje cestnoprometnih predpisov zadovoljivo za promet?

- Zelo dobro.
- Dobro.
- Slabo.

**4. Za katere kategorije imate še opravljeno voziško dovoljenje?
Obkrožite!**

AM A1 A2 A B1 **B** B+E C1 C C+E D1 D D+E F G

5. Kakšna je Vaša dokončana stopnja izobrazbe?

_____ stopnja izobrazbe.

6. Kolikokrat ste opravljali izpitno vožnjo?

- Opravil/-a v prvo.
- Opravil/-a v drugo.
- Opravil/-a v tretje.

Drugo: _____

7. Ste pridobili kaj kazenskih točk?

_____ kazenskih točk.

8. Kaj Vas je motilo pri učitelju vožnje?

9. Kaj Vas je motilo pri ocenjevalcu na izpitu?

10. Kaj bi priporočili učiteljem vožnje?

7. Če bi se moral/-a še enkrat odločiti, ali bi izbral/-a istega učitelja /učiteljico vožnje?

DA

NE

8. Koliko ur voženj si imel/-a do uspešno opravljene izpitne vožnje?

_____ ur.

9. V katerem poizkusu si opravil/-a izpitno vožnjo?

Po _____ poizkusu sem opravil/-a izpitno vožnjo.

10. S križcem označite trditve v tabeli z oceno od 1 do 4 (1 je najnižja ocena)

Trditev	1	2	3	4
Učenje na neprometni površini mi je veliko pomagalo. Prezgodaj sva šla v promet.				
Razloži mi problem, preden prideva v težavno situacijo. Velikokrat me graja. Pogosto me pohvali. Razloži mi, kaj se bova učila naslednjo uro. Na koncu ure razloži, kaj je bilo dobro, kaj ni.				
Opozori me na težavo v prometu, preden se ta pojavi. Je urejena oseba.				
Vedno razumem, kaj razlaga.				

Priloga 4:

ANKETNI VPRAŠALNIK
Za ČLANE IZPITNE KOMISIJE

SPOL: M Ž

STAROST: _____ let

1. Koliko let ste že voznik motornega vozila?

- 0–5 let
- 5–10 let
- 10–15 let
- 15–20 let
- 20 ali več let

2. Z vozili katerih kategorij ste prevozili vsaj 30.000 km?

3. Koliko kilometrov letno zasebno prevozite z motornim vozilom (avto)?

- 0 km
- manj kot 5.000 km
- 5.000 – 15.000 km
- 15.000 ali več km

4. Koliko kilometrov letno zasebno prevozite z drugo kategorijo, katero tudi ocenjujete?

- A – motor _____ km/letno
- C – kamion _____ km/letno
- D – avtobus _____ km/letno

5. Koliko let ste bili pred nastopom na delovno mesto člana izpitne komisije učitelji vožnje?

_____ let.

6. Koliko let opravljate delo člana izpitne komisije?

- manj kot 1 leto
- 1–5 let

5–10 let
10 ali več let

7. Kakšna je Vaša dokončana stopnja izobrazbe?

_____ stopnja izobrazbe.

8. Koliko kandidatov za voznike ste doslej ocenjevali? Podajte približno oceno.

9. Kandidate katerih kategorij ocenjujete na izpitih? Obkrožite!

AM A1 A2 A B1 B B+E C1 C C+E D1 D D+E F G

10. Koliko ur letno in za katero kategorijo se teoretično in praktično dopolnilno usposabljate za vožnjo motornega vozila?

_____ ur/letno

_____ kategorije

11. Navedite tri glavne razloge za neuspeh kandidatov na voziškem izpitu, za katere so po Vašem mnenju odgovorni predvsem učitelji vožnje?

12. Podajte tri lastne predloge za izboljšanje dela učiteljev vožnje, ki bi povečali uspešnost kandidatov na voziškem izpitu.

13. Ali bi se vrnili k poučevanju v šoli vožnje? Za vsak primer navedite razlog, zakaj?

DA _____

NE _____

14. Kolikokrat ste opravljali izpitno vožnjo?

Opravil/-a v prvo.

Opravil/-a v drugo.

Opravil/-a v tretje.

Drugo: _____

15. Kaj je treba spremeniti pri delu ocenjevalcev?

16. Kaj je treba izboljšati pri učiteljih vožnje?

17. Zakaj so nekateri učitelji manj primerni za delo?

18. Kaj bi spremenili, če bi bili odgovorni za delo komisij za voziške izpite?
